

05 A 474

05

A

474

IN NOMINE JESU!
PENTECOSTALIS PNEUMATOLOGIA
PARADISIACA,
HOC EST,
MYSTERIA PENTECOSTALIA,
DE
SPIRITU SANCTO,
HOSPITE PENTECOSTALI,
DIVINITUS IN PARADISO
GENES. CAP. I. II. & III.

REVELATA, NOBISQUE TRADITA,
IN ELECTORALI SAXONICA ACADEMIA,
PRÆSIDE

D. JOHANNES Deutschmann /
PROF. PUBL. ET SENIORE,
PRO CONSEQVENDIS SUMMIS
IN THEOLOGIA HONORIBUS,
PLACIDO COMMILITONUM COLLOQVIO
PUBLICABITUR

A
M. GERHARDO MEJERO,
Fac. Phil. Adj. ac in Gymn. patrio Log. ac Met.
Prof. Publico,

D. XXVI. APRILIS, ANNO MDCXCII.
IN AUDITORIO MAJORI,
Horis Ante- & Pomeridianis.

WITTENBERGÆ, Prælo CHRISTIANI SCHRÖDTERI, Acad. Typ.

SUMMAM BENEVOLENTIAM
ET MERITA NON-VULGARIA
VIRO-
RUM
DIVINO ELOQVIO, RARIS INGENII OPIBUS,
SUBACTI JUDICII LAUDE, SOLIDA ERU-
DITIO-
NE AC INCREDIBILI MORUM
COMITATE
EXCELLENTISSIMORUM
ET MAXIME REVERENDORUM,
DN. M. HINRICI ELMEN-
HORSTII,

NEC MINUS

DN. M. PETRI SCHULTETI,
ECCLESIASTARUM AD D. CATHAR. HAM-
BURG. VIGILANTISSIMORUM, ATQVE PER
ALIQVOT LUSTRA MERITISSIMORUM,
MÆCENATUM ROMINIANORUMQVE HONO-
RE PARENTIBUS DEBITO ÆTATEM
DEVENERANDORUM,

SUBMISSA

DISPUTATIONIS INAUGURALIS
DEDICATIONE

GRATUS PROSEQVITUR
AC VENERATUR LUBENS,

TANTIS NOMINIBUS

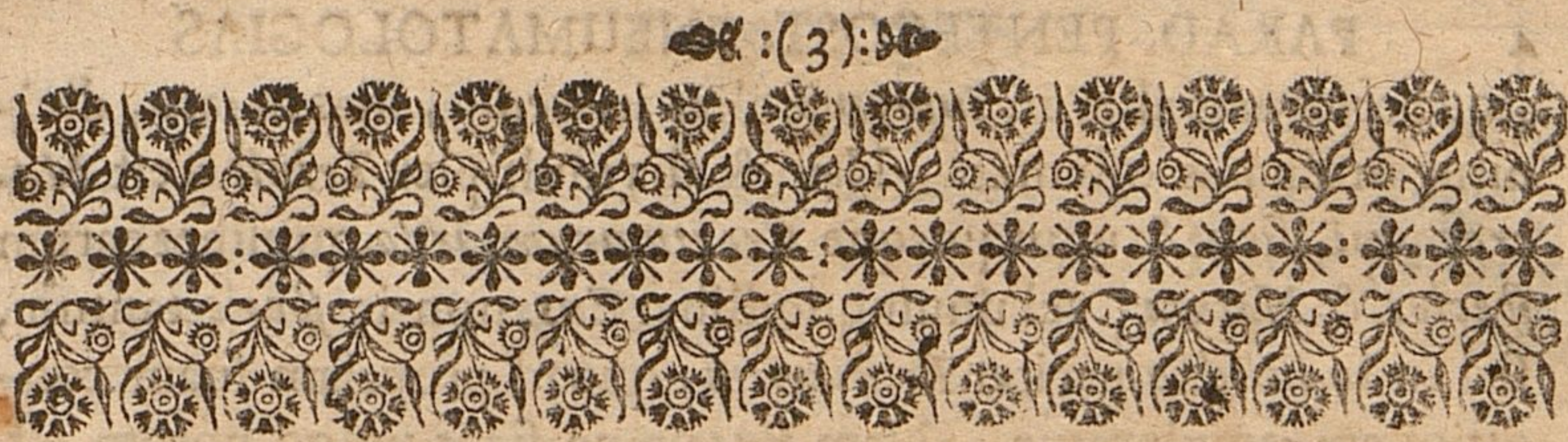
DEVINCTISSIMUS

DEDITISSIMUSQVE

GERHARDUS MEJER.

05 A 474

IN NOMINE JESU!

M Agnum *Paradisus* *Mysterium* est. *Hortus*, ab ipso Deo plantatus, & divinis *Miraculis*, *Mysteriis*, *Beneficiis*, atque *Privilegiis*, undiquaque condecoratus. Legimus hic *Historiam Historiarum*, qua nulla prior, antiquior, fecundior, & utilior esse potest. Offendimus in eo *Doctrinam Doctrinarum*, cum *Optimi*, *Maximi*, *Summi*que *Doctores* sit *Auditorium*. Admiramur hic illustre *Compendium Compendiorum*: nam quæ late per totam *rerum Universitatem* effusa, quæ copiose per omnes *disciplinas*, *Scientias*, & *Artes*, diffusa, quæque per totum *Scripturae Veteris*, & *Novi Testamenti* circulum, per ipsum Dei Spiritum, ex *Arcanis Divinae Mentis* fructuose profusa, *breviter*, & *nervose*, *perspicuè* tamen, & *plene*, paucissimis *Historia Paradisiaca* verbis comprehensa cernimus. Vere valet hic illud: *Multa paucis: Omnia paucis*. *Paucitas* verborum legitur, *multitudo*, vel *universalitas*, rerum in verborum paucitate deprehenditur. *Tria* sunt *Historie Paradisiacæ Capita*, quæ primum in *Genesi* locum occupant, sed ea sunt *inexhausta* rerum omnium *promptuaria*, ut vere valeat & hoc de *Tribus* illis *Capitibus* *Proverbium*: *Omne Trinum Perfectum*. Ipse rerum omnium *Creator*, *Deus* *Gloriosus*, *Sacrosancta Trinitate* gaudet, dum *Ens Entium*, & *Essentia Essentiarum*, in *Personarum Trinitate* subsistendi rationes obtinet. *Totus rerum creaturarum circuitus* in *Universitate Trinitatem* amat, dum in *Mundum Supremum*, *Medium*, & *Infimum*, distributionem ordinatam desiderat, & exoptat,

4 PARAD. PENTECOST. PNEUMATOLOGIAS

atque creaturas alias in *Supremo*, alias in *medio*, alias in *imo*, divinitus ordinatas ostentat. Hæc, & alia multiplex *Trinitas* est *Macrocosmi*, sicut & unusquisque *Creaturarum Ordo*, quælibet earum *species*, & *Natura*, vel unumquodlibet *Ens*, non in *specie* tantum, sed in *individuo* pariter *Trinitatem*, quoad propriam suam conditionem, amplexatur. Nam *Ens* omne, sicut vulgo notum est, in *Natum* sua, tanquam *Proprietatum*, & *Operationum* principio, sicut & in *proprietatibus*, tanquam *ornamentis nature*, & *operationum adjumentis*, tandem & in *operationibus*, ceu communibus *natura*, *proprietatibus*que consequentibus, semper existit. *Natura*, *Proprietas*, & *Operatio*, dant omnibus rebus tum *Esse*, tum *Inesse*, tum *Prodesse*, dum quoad *Naturam sunt*, quoad *proprietates insunt*, quoad *Operationes profunt*. Longe plenior, & excellentior est *Trinitas Microcosmi*, qui *Dei* quidam *plenipotentarius*, & omnium *rerum mundanarum Dominus* est. Habet *Homo Trinitatem* cum aliis rebus *communem*, habet etiam *peculiarem*, & ab aliis *distinctam Trinitatem*. Si communem respicimus, habet suam *homo naturam* humanam, habet & convenientes *proprietates*, & præclaras *operationes humanas*: Habet $\Phi\upsilon\sigma\nu$ *partium*, $\kappa\tau\eta\nu$ *propriatum*, & $\rho\epsilon\eta\nu$ *operationum*, adeoque proprium *Esse*, proprium *Inesse*, proprium *Prodesse*. Sed quis omnes *Triadas* *Hominis* peculiare facile colligere possit? Tribuitur homini, secundum *Historiam Creationis*, quoad *Dona Dei*, tum *Anima Rationalis*, tum *Organicum*, & *Artificiosum Corpus*, tum illusterrimum *Imaginis divine privilegium*, & *ornamentum*. Quoad *personas* creatur *Maritus*, Gen. II, 7. ædificatur *Uxor*, v. 21. generatur *proles*, tanquam *fructus*, c. I. 28. Datur homini *Status Creationis*, quoad *fieri*, cap. I. additur *Status Conservationis*, quoad *Esse*, cap. II. proh dolor! consequitur *Status Corruptionis*, quoad *operari*, c. III. Sed ex parte *Dei* conceditur ipsi *Status Productionis*, & sustentationis, quoad *fieri*, cap. I. 27. 28. accedit *Status Gubernationis*, & ordinationis, cap. II. 15. seqq. ex singulari beneficio *Status restorationis* cap. III. 8. 15. Communiter ipsi tribuitur *tergeminus Status*, nim. & *Creationis*, & *corruptionis*, & *restorationis*. Ex creatione cuiuslibet hominum individuo competit *Humanus Intellectus*,

Huma-

PRÆFATIO.

Humana *Voluntas*, & Humana *Libertas*. Attribuitur Homini *Regnum Natura*, c. I. & II: *Regnum culpa*, c. III. I. seqq. *Regnum Gratia*, v. 8. 15. seqq. vel Ratione *DEI* *Regnum divinæ Potentiæ*, *Regnum divinæ Gratia*, *Regnum divinæ Gloria*: ratione *mundi*, *regnum creaturarum supra se*, *circa se*, & *infra se*: ratione *Vita*, tum *Vita naturalis*, c. I. & II. tum *praternaturalis*, c. III. I. seq. tum *supernaturalis*, v. 15. seqq. *Vita* tum *externa*, ratione *mundi*, tum *interna*, ratione *verbi*, tum *æterna*, ratione *cæli*: *Vita mundi*, quoad naturam, *vita Inferni*, quoad miseriam, *vita cæli*, quoad gloriam: *vita animalis*, *vita spiritalis*, *vita cœlestis*, &c. Sed Eminentissima, vel augustissima datur in *DEO Trinitas, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus*. Si quis *Caput Primum* Patri, *Elohim Dicenti*, *Gen. 1. 3.* seqq. *Caput secundum* Filio, *Elohim Benedicenti*, c. II. 3. Spiritui Sancto, *Elohim instar Spiritus Diei* lucenti, tenebris nostræ corruptionis illuminanti, c. III. 8. vereque beneficia *Restorationis* applicanti, *caput Tertium*, certis respectibus consecrare vellet, multos in his capitibus certè respectus invenire posset. Nos in præsentis nostras *meditationes* ad *Spiritum Sanctum*, *Εγυοδνωσιν* nostræ *conversionis*, & *salutis*, dirigimus, ejusque *Mysteria Pentecostalia*, secundum *afflatum*, *motum*, & *ductum* ipsius ex *Historia Pharadisaca* conquirimus. Ipse, tanquam *Spiritus lucis*, appareat, tanquam *Spiritus Diei* *claram cognitionis Diem* in cordibus nostris accendat, tanquam *Spiritus Sapientiæ* mentes nostras repleat, tanquam *Spiritus Veritatis*, pulsus omnibus erroribus, ad *Veritatem divinam* corda nostra commoveat, tanquam *Spiritus Gratia* nostras animas ab omnibus falsis, & malis inclinationibus, & aberrationibus noxiis, gratiose custodiat, tanquam *Spiritus timoris Domini*, suggestiones, & commentationes omnes ad sui *Nominis Gloriam*, *Fidelium εικοδομιαν*, plenioris Sui *notitiam*, & nostram *αυλαγειαν*, atq; *πολυπραγνιαν*, clementissimè ducat! Sit Ipsemet *Alpha & Omega* *Sacrorum laborum*! Sit *Autor & Dator*, *Auctor & Conservator*, *Mensor & Consummator* benedictorum, & saluberrimorum *fructuum*! Breviter, Sit *Omnia*! *Veni Sancte Spiritus, & emitte cœlitus Lucis tue radium*! *Sanctifica nos in Veritate, Verbum tuum est Veritas*! *FIAT!*

Pneumatologiam Pentecostalem Paradisicam ingressuri, non tantum uobilissimum *Tractationis objectum*, sed etiam evidentissimam *laboris methodum* respicere debemus, ut ex *priori tractationis Dignitatem*, ex *posteriori laboris facilitatem* nobis promittere queamus: *Prius* offert Materiam, *posterior* formam, *prius* dat esse, *posterior* bene esse, vel prodesse, *prius* exhibet rem, *posterior* præfert faciem, & accendit lucem, *prius* ostendit metam, *posterior* monstrat viam, *prius* rei facit indicium, *posterior* suggerit artificium, *prius* causam, *posterior* processum manifestat. &c.

2. Ut igitur *εὐμεθόδως* procedamus, ac eminentissimum hoc *Objectum* per evidentissimam *methodum* exhibeamus, ad *certa* potissimum *capita* nobis respiciendum, ut certum ordinem observare queamus, cum *ordo* sit *mater perspicuitatis, pulchritudinis, facilitatis, & utilitatis*; sicut *confusio* mater *obscuritatis, deformitatis, difficultatis, & incommoditatis*, secundum illud: *Ordine pervenies, quo non datur ire labore.*

3. *Tria* vera *Pneumatologias Pentecostalis Paradisiacæ Capita*, satis plena, satis accurata, satis ordinata, satisque perfecta nobis eligimus, & ad hæc omnia proponenda dirigimus, nim. I. *Pneumatologias Pentecostalis Paradisiacæ subjectum*, vel ipsum *Spiritus Sancti Suppositum*. II. *Pneumatologias Pentecostalis Paradisiacæ Scatum*, vel *Spiritus Sancti Officium*. III. *Pneumatologias Pentecostalis Paradisiacæ Effectum*, vel *Spiritus Sancti Beneficium*: *Primum* ostendit Naturam, *Secundum* Proprietatem, *tertium* Operationem, quæ dicitur accurata non tantum, sed etiam adæqvata distributio: *Primum* tradit ipsum Esse, *Secundum* Inesse, *Tertium* posse: *Primum* explicat respectum a priori, *secundum* à formali, *tertium* à posteriori; *Primum* declarat tractationis fundamentum, *secundum* ejus munimentum & stabilimentum, *tertium* ipsius complementum.

4. *Subjectum* dicitur *primum* omnium cognoscendum, cum dicatur alias *prærequisitum*, quod ante cuncta reliqua dicitur esse requirendum, dum ad *subjectum physicum* cuncta referuntur,

DE MYSTERIIS NOMINUM SPIRITUS S. 7

feruntur, de subjecto *Logico* cuncta prædicata dicuntur, ad sub-
jectum *Didacticum* omnia reliqua pertinere deprehenduntur, vel
etiam ex eodem propter dependentiam disciplinarem desumuntur,
Item vocatur *presuppositum*, *præcognitum*, &c.

5. *Subjectum* nostræ tractationis est *Spiritus Sanctus*, *Anti-*
stes & *Hospes* Pentecostalis, dum *Act. II. 1. seqq. Præses* & *Anti-*
stes Festi Pentecostalis extitit, & tanquam *Hospes* Pentecostalis
apud Apostolos *hospitium* sibi paratissimum elegit, v. 4. imò *Pa-*
tri quoque, sicut, & *Filius*, domicilium in eis paravit, *Joh. XIV.*
23. Subjectum hoc *Pentecostale* dicitur *Proprium*: sicut enim, ex
Tribus Ecclesiæ Festis Cardinalibus, Festum *Nativitatis Patri*,
propter *Filii* donationem, respectu cujus ἡ χάρις ἡ σωτηρία, Gra-
tia salutifera cuncta Hominibus apparuit *Tit. II. 11. Festum Pascha-*
le Filio, propter hostium spiritualium debellationem, & o-
mnium bonorum, cum primis vitæ, gratiæ, gloriæque restitu-
tionem, communiter tribuitur: Ita *Spiritu Sancto* Festum *Pen-*
tecostale peculiariter, ceu *proprium* attribuitur multis de causis,
quas modo cumulare nolumus.

6. Hoc autem *Subjectum*, *Spiritum* vid. *Sanctum*, confide-
rabimus & ratione λέξεως, & ratione πραγματος, cum omnis tra-
ctatio, vel circa *Nomen*, vel circa rem ipsam versetur, sicut vul-
go notissimum.

7. De *Nomine Spiritus Sancti* plurima, quoad *Etymologiam*,
Homonymiam, & *Synonymiam*, nunc ex *Sacris literis*, & *Theologorum*
scriptis annotari possent, sed hæc sæpius expedivimus, modo viam
eandem premere nolumus, sed nostras meditationes potius ad
Historiam Paradisiacam convertimus, & ex eadem *Nomina*
Sancti Spiritus breviter, & luculenter evolvimus.

8. Dicitur autem *Spiritus Sanctus* (1) *Elohim*, *Gen. II. 1.*
Nam hoc *Nomen* est *Nomen* h. l. totius *SS. Trinitatis*, sicut sæpius va-
riis argumentis evicimus, adeoque non est solius *Patris*, neq; solius
Filii, sed etiam verè *Spiritus Sancti* *Nomen*, cum hæc prima to-
tius *revelationis*, totius *authentice consignationis*, & totius *Codicis*
Biblici, *Thesis*, non aliter per universam *scripturam*, tam *Veteris*,
quam, *Novi Testamenti*, secundum *Authenticam* ipsius *Sancti Spiritus*
exegetis

Exegesi declaretur, quam quod *Elohim Creator* sit *Pater*, sit etiam *Filius*, sit denique *Spiritus Sanctus*, prout videre licet, tum ex *immediata*, tum ex *mediata* scripturarum *exegesi*: *Moses* enim ex *immediato Spiritus Sancti motu, ductu, vel afflatu* statim, v. 3. seq. per omnes fere *Hexaemeri* dies perspicue declaravit, quod hic *Elohim Creans*, sit *Elohim Creator, Pater Dicens*, sit *Elohim Creator, Filius Faciens*, deniq; quod sit *Elohim Creator Spiritus Sanctus, Elohim videns*: nec aliud affert *mediata declaratio exegetica*, sicut videre licet ex *Pf. XXXIII. 6. Verbo Domini celi firmati sunt, & Spiritu oris ejus omnis Exercitus eorum*. Plura nunc studio brevitas omittimus.

9. (II) *Spiritus Elohim*, nim. non tam in *casu recto*, quod itidem non esset inconueniens, sicut ex aliis *Scripturae locis* est certum; sed in *obliquo*, quia *Spiritus Sanctus* dicitur *Spiritus Elohim Patris, Matth. X. 20. & Spiritus Elohim Filii, Galat. IV. 6.* & hoc loco quoq; ceu statim in primo *Triadosphias* fundamento, & primo doctrinae de *Trinitate* principio, similiter dicitur, *Spiritus Elohim*, non *Unius*, quia *Pater Filium* non excludit, nec *Filius Patrem* excludere cupit: neque *Trium*, quia *Spiritus Sanctus, sui ipsius Spiritus* nusquam in scripturis dicitur, neq; *sui Spiritus* esse potest, cum hoc nullatenus admittat ejus *ἐκπόρευσις, Job. XV. 26.* nec *analogia fidei*, nec *analogia Scripturae*, nec *analogia SS. Trinitatis*, vel *materia substrata*: manet igitur, quod h. l. *Spiritus Sanctus duorum Elohim*, vel *duarum personarum, Patris, & Filii*, dicatur *Spiritus*, cum hoc tum tota *Scripturae Sacrae*, tum etiam tota *fidei analogia*, tum etiam *Trinitati sacrosanctae* sit consentaneum. Sic etiam hic ponitur *prima Thesis*, quod *Spiritus Sanctus* sit *Spiritus Elohim*, h. e. *Patris & Filii*, sicq; per universam scripturam, & non aliter, in locis competentibus, haec *prima Thesis ἐξηννηκῶς* exponitur: Qualis enim est *Thesis*, talis debet esse *pariter exegesis*: & qualis subjicitur *exegesis*, talis etiam praecedit, & praecedere debet *Thesis*.

10. (III.) *Elohim Videns, Gen. I. 3. 10. 12. 18. 25. 31.* Nam *Spiritus Sanctus* est *Elohim Videns* (I) non tantum *visione essentiali*, qua Deus est, & *essentialiter Videns*, dum non videt per *sensum*, aut *videndi potentiam*, sed potius per ipsam *Essentiam*, dum

dum omnia, quæ sunt in Deo, merum *πανὸ* dicuntur. Totus est *Jehova*, merus *Jehova*. Quicquid est, essentialiter est; quicquid potest, essentialiter potest; quicquid agit, essentialiter agit. Unde non tantum scriptura passim Deum, ut *Videntem*, & omnia *contuentem*, ac *semper intuentem* introducitur, sed Ecclesiæ quoque Doctores illud etiam observant, sicut *Cyrill. Hierosol. Catech. 6.* scribit: *Ὁ Θεὸς ὅλος ὢν ὁφθαλμοῦς*, Deus totus totus oculus est: & *Augustin. Epist. 3. ad Ach.* idem annotat: *Deus totus oculus est, quia omnia videt.* (2.) Neque tantum *visione intellectuali*, seu *mentali*, quæ pariter est, cum *Spiritu Sancto*, *Patri Filioque* communis. Deus unus est *intellectus*, & unus *intellectualiter videns*: (3.) Neque tantum *visione causali*, quasi solus esset *causa visionis* hujus. Nam & *Pater* est *causalis visionis Autor*, & *Filius* itidem est *autor hujus causalis Visionis*, & *Spiritus Sanctus* est pariter *autor causalis visionis*, & tamen non sunt tres *Autores*, sed unus tantum est *Autor causalis visionis*. nim. *verus DEUS*. (4.) Sed potius *visione personali*, dum per certum *characterem Spiritui Sancto Visio creationis*, ut *Elohim Videnti*, peculiariter appropriatur: sicut enim *Patri* competit *personalis Dicitio*, quia *Dicens Elohim* appellatur; *Filio* convenit *personalis Factio*, quia *Faciens Elohim* nuncupatur, ita *Spiritu Sancto* dicitur propria *personalis Visio*, quia multis de causis, quas alibi proposuimus, eidem *visio personalis* appropriatur. (5.) *Visione Officiali*, quia tanquam *Spiritus lucis*, vel *Diei*, Gen. III. 8. *Spiritus intelligentiæ, scientiæ, sapientiæ*, Esa. XI. 2. *Spiritus illuminationis*, Eph. I. 18. &c. introducitur, & sic tanquam *Spiritus visionis* describitur. (6.) *Visione terminali*, quia sicut, *Spiritus Sanctus* est terminus SS. *Trinitatis*, dum *Pater* est *Elohim primus*, vel *prima persona* Deitatis, *Filius* est *Elohim secundus*, vel *persona secunda* Trinitatis, ita pariter *Spiritus Sanctus* est *tertius*, & *ultimus Elohim*, hoc est *tertia persona* Divinitatis, unde pariter *tertius operandi modus* eidem *terminative* convenire dicitur. Tria siquidem *verba distinctè*, sicut ex textu patet, *Creatori*, vel *operi creationis*, attribuuntur. (1.) *Dicere*, (2.) *Facere*, (3.) *Videre*. *Dicere pri-*

ma vocatur Operatio, *Facere* secunda, *Videre* tertia: *Dicere* Primo, *Facere* Secundo, *Videre* Tertio competit Elohim, quia *Dicere* Patris est Dicentis, *Facere* Filii Facientis, *Videre* Spiritus Sancti Videntis; *Videre* præsupponit *Facere*, quia, quod nondum factum est, illud etiam nondum videtur; sicut è contra, quod videtur, & oculis ceruitur, illud jam factum supponitur, dum facta, vel producta fiunt ἐκ μὴ Φαινόμενων Φαινόμενα, velut *Paulus*, Hebr. XI. 3. de *Creatione* satis emphaticè loquitur, quod *verbo Dei secula facta sint*, εἰς τὸ μὴ ἐκ Φαινόμενων τοῖ βλεπόμενα γεγονέναι: *Facere* vero præsupponit *Dicere*, quia, quod *ab intra* non dictum est in *Dei decretis*, ab æterno, nec in tempore dictum est in *Creatoris verbis*, illud etiam *factum*, vel *creatum* non est: *Ipse dixit, & facta sunt, ipse mandavit, & creata sunt*, *Psal. XXXIII. 6.* *Dei Dicta sunt Facta.* Sicut enim per *Verbum* euncta primum creavit, *Hebr. X. 3.* ita pariter adhuc hodie euncta per *verbum* conservat, dum *omnia portat, & conservat verbo virtutis suæ*, *Hebr. I. 3.*

II. (IV.) *Elohim Sanctitatis*, vel *Sanctificationis*, *Gen. II. 3.* Nam ut *Gen. I.* Solum Nomen proprium *Elohim* Deo Creatori tribuitur, nec aliud ullum Dei Nomen Hebræum per totum Caput introducitur, quorum tamen *plurima* tum in *Genesi*, tum in *aliis libris V.T.* reperiuntur; & hoc idem nomen in hoc unico capite *tricies & bis* repetitur, quando creationis opus *explicite, distincte, & ordinatissime* describitur: ita pariter hoc ipsum rursus, in anacephalæosi, vel succincta repetitione *Creationis* historię, non *tricies*, non *vicies*, non *decies*, neque *semel*, aut *bis*, sed *trina* potius *vice* repetitur, & per *commentarii* velut modum, Autor *Creationis* breviter exponitur, & ad *Trinitatem* restringitur, dum *Elohim* solummodo *tres* introducuntur, ac quidem non *simpliciter, & absolute*, sicut *Gen. I. 1.* sed *hypostatice*, vel *determinate*; neque tantum sub *generali* quadam *verborum*, vel etiam *operationum, determinatione*, prout factum id erat sæpius *Cap. I. v. 3. seqq.* ubi per *generalia verba* ἴδ̄ *Dicere*, ἴδ̄ *Facere*, ἴδ̄ *Videre*, quæ verba magis *generales operationes*, quam *specialia* vel *opera*, vel *beneficia*,
juxta

juxta textum inferre, vel etiam *operationes transeuntes* designare videntur, quia $\gamma\omicron$ *Dicere Patris, Fiat lux, Fiat Firmamentum, &c.*: olim in *Creatione* sonuit, & cum *Creatoris actu* transiit: sicut etiam $\gamma\omicron$ *Facere Filii*, per quod *primum* Creaturæ productæ fuerunt, non fuit *operatio permanens*, sed *transitoria*, dum juxta *Gen. II. 3.* Deus à creando *cessavit*, vel *quievit*, & hanc primam rerum productionem, vel creationem ultra, sexti dum non continuavit: & denique $\gamma\omicron$ *Videre Spiritus Sancti* tum omnibus creaturis, in hac prima creatione, præsens fuit, tum in fine, vel *termino*, creationis statim adfuit, tum *cum prima* creatione desiit, cum alia sit *visio lucis*, alia *solis, & stellarum*, alia *vegetabilium, sensibilibium, rationalium*, &c. quæ certe *visiones* revera determinatè nullatenus inter sese confundendæ: Verum potius sub *speciali* quadam *characteristicarum notarum*, singulis personis competentium, *introductione, distinctione, determinatione, applicatione*, &c. qua ratione *primus Elohim c. II. 1, 2.* producitur tanquam *Creator, & Creationis consummator*, qui *Pater* est: *Secundus* Elohim adducitur, v. 3. tanquam $\lambda\omicron\gamma\omicron\varsigma$ *benedicens*, seu *Benedictionis Orator, & Collator*, per quem *Pater*, tanquam *Summum Benedictionis Oeconomum*, thesauros *Benedictionis* dispensat, cum primis autem hominibus appropriat, qui, sicut *Filius* est *imago Patris, Col. I. 15.* sic etiam ad *imaginem Dei* conditi sunt, *Gen. I. 26, 27.* ut ab *imagine* vel *essentia*, vel *personali* Patris, *causalis* hæc *imago*, videl. *Homo*, *benedictionem* omnem consequeretur. *Tertius* Elohim denique, tanquam *Elohim sanctificans*, introducit, qui non est alius, quam *Spiritus Sanctus*, cui *Sanctificationis* character, juxta *Catholicam*, vereq; communem appropriationem, assignatur. Est enim *Spiritus Sanctitatis* (a) *ratione nominis*, quia diserte partim in *abstracto*, *Spiritus Sanctitatis* appellatur *Psal. LI. 13.* partim in *concreto* *Spiritus Sanctus*, *Matth. I. 20. Luc. I. 35.* & passim alibi. (b) *Ratione distinctionis*, quia sic *Patri, Filioq;* contradistinguitur. (c) *Ratione operationis*, dum tanquam *Spiritus lucis, & dei*, nostros protoplastos illuminavit, & à lapsu gravissimo, miserimisque serpentis funibus, aut catenis omnium impuritatum

eos mundavit, & vere *sanctificavit*, & hanc *sanctificationis operationem* postea semper in Ecclesia continuavit. (d) Ratione *descriptionis*, quia vocatur *πνεῦμα ἁγιοσύνης*, *Spiritus Sanctificationis*, Rom. I. 4. (e) Ratione *appropriationis*, dum *ἁγιασμός*, vel *Sanctificatio*, non semel in scripturis sacris eidē adscribitur, & *ἁγιασμός πνεύματος* appellatur II. Thes. II. 13. 1. Petr. I. 2. (f) Ratione *Catholicae Conversionis*, dum *Ecclesia Catholica* Christianorum, juxta *Symbolum Apostolicum*, dicit, & confitetur, se credere, per *Catholicam fidem*, in *Deum Patrem Creatorem*, in *Deum Filium Redemptorem*, omnis *Benedictionis Autorem*, & *Reparatorem*, & in *Spiritum Sanctum Sanctificatorem*. Hæc est fides primæ *revelationis*, Gen. II. 1. 2. 3. *perpetuæ continuationis*, per universam *Veteris & Novi Testamenti scripturam*, *Catholicae professionis*, & *Confessionis*, juxta *Symbolum Apostolicum*, imò suo modo *Baptismalis*, & *Fundamentalis Conditionis*, dum nihil aliud in *Apostolico Symbolo* dicitur, quam quod in *Symbolo Baptismali*, Christianis *fundamentali*, reperitur, cum *Apostolicum Symbolum* nihil aliud sit, quam *Symboli Baptismalis*, à Christo traditi, Matth. XXIX. 19. plenior *deductio*, vel *uberior expositio*.

12. (V.) *Spiritus Diei*, Gen. III. 8. quia *Spiritus Sanctus*, juxta scripturam, vere dicitur *Spiritus Diei*, tum ratione *Diei naturalis*, Gen. I. 2. ubi *Spiritus Elohim*, tanquam *Creator*, vel *autor Creationis* allegatur, & mox tanquam utriusque *Spirantis*, *Elohim Patris*, & *Filii*, quorum alter est *Elohim Dicens*, alter *Elohim Faciens*, *Spiritus* notatur, & per *Elohim Videntem* explicatur, qui *vidit lucem* primam, per creationem factam, & in *diem primam* constitutam, sua *visione*, lustratione, probatione, solenniter confirmavit: tum ratione *Diei spiritualis*, quia *Spiritus Sanctus*, ceu *mystice lucis principalis autor*, cum sit *Spiritus illuminationis*, Eph. I. 18. per *verbi lucernam*, in loco caliginoso nostrorum *cordium*, talem *gratie lucem* accendit, ut *gratie dies* illucescat, & *lucifer* in cordibus peccatorum oriatur, II. Petr. I. 19. tum ratione *diei celestis*, quia sicut Christus *meritorie* per æternum *Spiritum* semetipsum obtulit immaculatum in *morte Deo Patri*, Hebr. IX. 14. sic etiam
hic

hic *Spiritus vitæ*, Rom. II. 2. fideles per tenebras peccatorum in hac militia, perque tenebras mortis ad *aternam vitam*, vel regnum lucis deducit, ac in *lucem* immutabiliter *aternam* ad *Patrem luminum*, Jac. I. 17. solenniter introducit. Quod autem h. l. per *Spiritum Dei Spiritus Sanctus* sit intelligendus, illud alibi non semel variis ex textu fundamentis est confirmatum. Hic saltem urgemus (a) *Totius Trinitatis Collegium*, quia *Pater, Filius, & Spiritus* h. l. producuntur, *Pater* sub *Jehova Elobim*, *Filius* sub nomine hp , *Vocis*, seu *Verbi*, Sanctusque *Spiritus* sub titulo *Spiritus Dei*; si proinde *Pater, & Filius* adest, ipse *Spiritus Sanctus* etiam adeste deprehenditur. (b) *totius SS. Trinitatis institutum*, quod est *revocatio*, vel *restauratio* lapsorum hominum, vel peccatorum, ad quod necessario sicut *Pater & Filius*, etiam *Sanctus Spiritus* requiritur. (c) *Ipsam restorationis mysterium*, quod Deus ita perficere dicitur, ut *Pater* illud, quoad initium, inchoet, *Filius*, quoad meritum, impetret, & *Spiritus Sanctus*, quoad terminum, consummet. (d) *Characterum personalium indicium*, dum *prima persona* dicitur *Pater*, vel *Paterfamilias*, ad peccatores ambulans, & in horto *deambulans*: *Secunda* dicitur *vox, & verbum sonans*, & *voluntatem Patris* revelans, Job. I. 18. *Tertia Spiritus movens*, movendo *lucens*, lucendo *ducens*, ducendo *docens*, docendo de mysteriis restorationis *erudiens*, in *Messia vim*. per fidem ad salutem, II. Tim. III. 15. (e) *Nominum personalium speculum*, dum nomina rerum non modo *symbola*, sed etiam certa quædam *specula* vocantur, quia res in nominibus audimus, cernimus, & cognoscimus. *Pater* dicitur *Jehova Elobim Creator*, sicut ex collatione v. 1. & 8. patescit, h. e. verus *Autor*, & *Pater* creaturaram: *Filius* vocatur hp , *Vox*, *Verbum*, & *Sermo Patris*: *Spiritus Sanctus* titulum proprium gerit, & nomine *Spiritus*, & communiter quoad *usum*, & peculiariter, quoad *ortum, statum, & actum*, vel *effectum*, appellatur. (f) *Operationum, vel etiam operum personalium testimonium*, quia *Jehova Elobim* tribuitur *provida cura*, vel ipsa *paterna providentia*, cum aliàs in sacris ad *Patrem* hæc *providentia* referatur, sicut *Pater providens* inter creaturas obambulat,

bulat, creaturas omnes, & obedientes, & inobedientes, & stantes, & labentes, diligenter observat, obsequiosas in esse suo conservat, immorigeras prudenter investigat, & à deviis ad rectas vias revocat, sanas roborat, confortat, & confirmat, ægrotas, & malè habentes, remediis convenientibus, sufficientibus, & efficacibus reformat, & restaurat, & aliis plurimis modis, atque mediis paternum affectum, studium, atque beneficium dispensat: *Vox*, & *Verbum loquitur*, nuncium *reversionis*, *conversionis*, & *restauranda salutis* eloquitur, & instar *Evangelistæ*, vel *Doctōris* fidelis, cuncta peccatoribus restituendis ad *fidem*, & *salutem*, verbis evidentibus proloquitur, ut statim sequatur *reformationis*, *informationis*, *professionis*, & *confessionis vitæ spiritualis*, & *cœlestis*, *effectus* & *eventus*. Deniq; *Spiritus Diei spirat*, & *adspirat* auribus verba *vocis Jehovæ Elobim*, imò non tantum auribus *adspirat*, sed & mentibus, ad veram cognitionem, & cordibus, ad veram *fidem*, *fideique conservationē*, & *perseverantiam inspirat*, & efficaciter gratiosam *Patris voluntatem*, atque *curam*, & *Filii meritoria dicta*, atque *facta*, per mysticum *motum*, *ductum*, & *actum* applicat, ut *Messiam*, & *Redemptorem* suum, ac omne *salutis* negotium, quantum sufficit, luculenter *cognoscant*, firmiter *credant*, & in his *mysteriis salutis* per veram fidem constanter acquiescant. (g) *Peculiare Spiritus hujus elogium*, quia *Spiritus sanctus Spiritus Dei* nuncupatur: sive proinde sigillatim *voces*, sive conjunctim integrum *Titulum*, accuratius paulò consideremus, ad tertiam *Deitatis personam*, *Spiritum sanctum*, manu quasi ducimur. Nam *Spiritus Nomen*, licet ἁγιωδῶς sit *Nomen* aliquod commune pro *Personis omnibus*, cum *Deus* sit *Spiritus*, *Job. IV. 24.* & *singulis*, cum & *Pater* sit *Spiritus*, & *Filius* sit *Spiritus*, & *tertia persona*, quæ presentis considerationis, sit pariter *Spiritus*, tamen ἰδιῶς, ἰδιοτελεπῶς, ἰδιοποιτικῶς, propter *personalera ortum*, *statum*, *motum*, *actum*, *effectum*, &c. *Spiritus sanctus* hoc nomine, tanquam *proprio*, gaudet. Quando v. *Diei Spiritus* appellatur, sic ad *diem gratiæ*, vel *salutis*, aut *restorationis*, respectus habetur, cum verba secundum *substratam materiam* supponantur, & intelligantur, qui
dies

dies gratia non nisi per *motionem, illuminationem, & elucidationem Spiritus sancti* peccatoribus exoritur, qui per suam *illuminationem, & regenerationem*, per veram *justificationem, & sanctificationem*, mediante vera *pœnitentia*, peccatores è *filis tenebrarum lucis filios* efficit, & ad diem, atque *regnum gratiæ*, vel *gratiolæ lucis*, eos deducit. Quando *totum titulum* expendimus *Spiritus diei* h.l. non refertur ad *creaturas*, sed ad *apostas*; non ad *homines*, sed ad *peccatores*; non ad *macrocosmum*, sed ad *microcosmum*; non simpliciter, sed in certo statu presenti constitutum; non ad solem *physicum naturæ*, sed ad solem *Mysticum justitiæ*; Mal. IV. 2. non ad *mundum*, sed ad *verbum* non ad *vitam animale*, sed ad *spirituale*; non ad *externi paradisi labores*, quibus alias *Dies naturalis* inserviisset, sed ad *interni paradisi*, vel *Ecclesiæ propagines*, *spirituales vires, flores, fructus, &c.* (h) *Singulare Spiritus hujus complementum*. Nam *Vetus Testamentum* dicitur *Novi typus*, & *Novum* appellatur *antitypus Veteris*: *Harmonia* vero datur inter *typum*, & *antitypum*, cum *typus* sit *Antitypi* verus *typus*, & *antitypus* sit *typi* genuinus *Antitypus*: ubi talis *harmonia*, vel *analogia* cessat, ibi quoque *ratio typi formalis*, & *antitypi* prorsus expirat. Sic ergo requiritur, & reperitur vera, quoad *typum*, & *antitypum*, *convenientia*, ut *typus* ex *Antitypo*, rursus *Antitypus* ex *typo* notari non tantum, sed etiam tum *probari*, tum *explicari*, tum *confirmari*, tum *illustrari* queat. In *paradiso* deprehenditur, præter alia, *typus Pentecostalis* in *negotio* vel *mysterio restorationis*, ejusque tum *manifestationis, inspirationis, informationis, applicationis, &c.* & hoc respectu *Spiritus Sanctus*, tanquam *Spiritus Diei*, producit, ut *pentecostalia mysteria*, vel *beneficia*, tanquam *Spiritus Diei*, protoplastis offerat, conferat, & ad eorum veram *pœnitentiam, fidem* atque *salutem* efficaciter referat. Hujus *Typi principalis Antitypus* in *Solennitate pentecostes Novi Testamenti*, per *complementi* modum invenitur. Non autem alia ratione, quam instar *Spiritus Diei Pentecostalis Autor, & Doctor, Spiritus Sanctus, Apostolis, & universis fidelibus Novi Testamenti*, se manifestare voluit, sicut *Act. II. 2.* legimus: *Nam factus est repente de cælo sonus, tanquam*

quam advenientis Spiritus vehementis, & replevit totam domum ubi (nim. Apostoli) sedentes erant, & apparebant illis dispersitæ lingua, tanquam ignis, seditq; supra singulos eorum. Sic igitur Spiritus Sanctus Apostolis apparuit instar Spiritus, & lucis, vel etiam Diei, dum gratia Diem in toto terrarum orbe, tempore N.T. voluit inchoare: non aliter, quam sicut olim protoplastis apparuerat, dum vel in toto genere humano, vel in V.T. typice gratia Diem initiare studuit.

13. (VI.) *Jehova Elobim*, quod equidem commune Totius Sacrosanctæ Trinitatis nomen est, cum hæc dicatur *Jehova*, vel *Deus*, quoad *Essentiam*, & *Elobim*, quoad *tergeminam subsistentiam*, *Pater*, *Filius* & *Spiritus Sanctus*, sicut hoc in *Tract. de Jehova Elobim Creatore*, & *Jehova Elobim Conservatore*, sæpius & alibi est demonstratum: Interim sicut *alia DEI nomina* dupliciter in sacris literis supponuntur, (1) ἰσῳδῶς, & *Essentialiter*, quatenus *unus Deus* nominibus istis significatur: (2) ὑποστατικῶς, vel *personaliter*, quando nomina talia restringuntur ad *certas personas*, sicut vel ex *capite primo Geneseos* observare licet, ubi *vox Elobim*, modo de *personis tribus*, v.1. modo de *duabus*, v.2. modo de *una* saltem adhibetur, v.3. seqq. sic idem etiam de *augusto Nomine conjuncto*, *Jehova Elobim*, dicendum, quod modo *Patri*, modo *Filio*, modo *Spiritui Sancto* peculiariter approprietur, quemadmodum alibi non semel hoc ex sacris textibus proposuimus, & exposuimus. Hac vice saltem ad *Gen. III. 8.* respiciemus, ubi *Pater* est *Jehova Elobim*, tanquam *Deus providus*, in paradiso *deambulans*, & sollicitam *curam*, de creaturis *conservandis*, & *restaurandis*, animo versans: *Jehova Elobim* est *Filius*, tanquam *Deus λόγος*, & *Evangelista Principalis*, *Evangelium* è sinu *Patris* enarrans, *Job. I. 18.* & peccatoribus pœnitentibus denuncians: quod enim olim *presfiguravit* in paradiso *naturali*, tanquam *Ecclesiæ militantis typo*, sicut id *Gen. III.* legimus; illud etiam in diebus *carnis*, quoad *Officium Propheticum*, in *paradiso spirituali*, vid. *Ecclesiæ* tum *Apostolorum*, tum aliorum *fidelium Judeorum*, tanquam *Antitypo*, *solemni præconio* consummavit, cum sit verus *Jehova*

Jehova Elohim, in *Trinitate*, qui, quoad *Essentiam*, verus *Jehova*, quoad *subsistentiam*, verè *genitus Elohim*: *Jehova Elohim* denique *Spiritus sanctus* est, & peculiariter dicitur יהוה חַי הַיְהוּה, *Spiritus Dei*, qui *Spiritus Jehova*, in *casu obliquo*, *Gen. VI. 3.* & *Spiritus Jehova* in *casu recto*, dum non semel in sacris *Jehova* nuncupatur. *Nam. XI.* & passim alibi; sicut etiam, tanquam *Elohim videns*, sexies, *Gen. I. 3.* seqq. introducitur. Et notum est, quod in *Scripturis*, propter *simplicissimam identificationem*, & *eminentissimam conditionem*, omnes personæ *Nominibus* iisdem & manifestentur, & denominentur.

14. (VII.) Si quis etiam *ultimum Nomen*, quo *Spiritus sanctus* appellatur *Spiritus Jehova*, *Gen. VI. 3.* hic in *meditationibus Pentecostalibus* addere velit, nec à *vero*, nec à *congruo*, nec à *decoro*, sic aberrabit; licet enim hæc appellatio neutiquam פְּנִינָה in *Historia paradisiaca* legatur, tamen illa nec raro variis *indiciis* in eadem insinuat, & adhuc existente *paradiso*, cum ad *diluvium* usque *paradisiacus hortus* duraverit, ab ipso *Deo* verbis *aperitis* nomen hoc usurpatur. Quod autem *Nomen* istud, quo *Spiritus Sanctus* *Spiritus Jehova* nuncupatur, sit verè *Pentecostale Nomen*, ex toto *contextu* probatur: (1) *ex Pentecostali ansa*, quæ dicitur *Diluvium peccatorum*, quod post se traxit *diluvium suppliciorum*. Nam quamdiu non contingit *extraordinaria* quædam *Ecclesiæ deformatio*, tamdiu nec requiritur *extraordinaria* quædam *Spiritus Sancti reformatio*, sicut à *priori* patet ex *plenaria deformatione protoplastorum*, *Gen. III. 5. 6.* ubi successit *extraordinaria* *Spiritus Dei*, *v. 8.* *reformatio*: tum à *formali*, ex *totali depravatione hominum antediluvianorum*, ubi *status* omnes *humani generis* maxima *corruptione* depravati fuerunt, *status Oeconomicus*, *c. VI. v. 1. 2.* *Ecclesiasticus*, *v. 3.* *Politicus*, *v. 4.* quæ *totalis depravatio* *Statuum* verbis multis inculcatur, & ab ipso *DEO* quasi deploratur: tum à *posteriori*, tempore *Christi*, vel *primæ Pentecostes Novi Testamenti*, ubi totum *synedrium*, & omnes *Status* in *Ecclesia Judeorum* *totali corruptione* laborarunt, & *summa necessitate novam* *Spiritus Sancti reformatiorem* desiderarunt.

C

(2) Ex

(2) Ex Pentecostali causa, quæ dicitur ipse *Jehova*, v. 3. & *Ha-Elohim*, v. 9. vel personaliter: *Jehova Filius*, tanquam λόγος *eloquens*, & de malitia corruptorum hominum *conquerens*, v. 2. *Jehova Videns* malitiam hominum, & omnem malam cordis humani cogitationem, v. 5. *Jehova Pater pœnitens*, de hominibus *factis*, instar *Creatoris*, & instar *Conservatoris*, non amplius *conservationem*, sed *extirpationem*, atque *deletionem* gravissimorum peccatorum *decernens*, v. 6. 7. fidelibus tamen *gratiam* suam offerens, v. 8. Sic etiam *personalis accommodatio*, quoad nomen *Elohim*, respectu *trium personarum*, invenitur. *Elohim Pater* dicitur *Creator*, quem *Filii Elohim* graviter offenderunt, dum verè graviter contra *leges* ejus, etiam in *conjugio*, deliquerunt, v. 2. imò tanquam *Elohim judex* promulgat *judicium*, & *supplicium* gravissimorum peccatorum, v. 13. *seqq.* Filius est *Ha-Elohim*, qui tanquam *Autor, Pastor, & Dominus*, vel *Imperator Ecclesie*, semper *ambulat in Ecclesia*, cum *Ecclesia*, fidelesque *cum*, & *coram* ipso semper *ambulare* debent, ad exemplum *Noë*, v. 9. *Spiritus Sanctus* est *Elohim Videns*, v. 12. qui titulus *tertiæ personæ proprius*, & *peculiaris* est, *Gen. I. 3. seqq.* sicut & in contextu reliqui *characteres personarum*, non negliguntur, *Elohim Dicens, Pater*, v. 13. *Elohim Videns, Spiritus Sanctus*, v. 13. & certo modo *Faciens Elohim*, v. 6. vel etiam *supplicium faciens*, & antediluvianis immittens, sicut *Jehova Filius*, à *Jehova Patre sulphur*, & *ignem* super *Sodomitas* pluit, *Gen. XIX. 24.* (3) Ex Pentecostalis *Oeconomias persona*, quæ *Spiritus Sanctus*, & hic tanquam *Spiritus Jehovæ*, nominatim introducitur: (4) Ex *Oeconomias pentecostalis εὐσία*, quæ consistit in *Officio*, & *Exercitio Pentecostali Spiritus Sancti*, quo docet, & ducit, movet, & fovet, informat, & judicat, *adhortatur & debortatur*, simul & *consolatur* Ecclesiam, sicut ex *Job. XIV. XV. XVI.* & aliis locis multis videre licet; quæ cum aliis *Excercitia Pentecostalia* non obscurius h. l. *Spiritui Jehovæ* tribuuntur. (5) Ex *Pentecostali Officina*, quæ dicitur *Ecclesia*, sicut patet ex *Gen. III. primo statim ingressu* muneris hujus, colligitur ex *continua praxi* Spiritus Sancti, per omnia secula, quæ formaverat,

rat,

rat, plantaverat, informaverat, gubernaverat, & judicaverat, hactenus Ecclesiam: demum & ex egressu, respectu temporum *antediluvianorum*, Gen. VI. 3. seq. quia propter inundationem, & multiplicationem omnium scelerum, homines excæcati, vel prorsus indurati, non amplius *motum, ductum, & actum* Spiritus Sancti *Pentecostalem*, admittere volebant. &c:

15. Hæc sunt *Explicita Nomina Sancti Spiritus* in *historia paradisiaca*, per *Mosen* αὐτολεξεί notata: si quis *implicita* notare vellet, longe *plura Pentecostalia Nomina* connumerare posset. Nam *Spiritus Sanctus* est (1) *Spiritus Pentecostalis appropinquationis*, Job. XIV. XV. XVI. Act. II. 2. sic etiam ut talis introduci- tur, Gen. I. 2. c. III. 8. in primo loco fuit *Spiritus appropinquati- onis ad vitam naturæ*, quia suo vivifico *accessu* vivificavit omnia: In *posteriori* venit ad *vitam gratiæ*, dum protoplastos, ceu pec- catores, in peccatis *mortuos*, Eph. II. 1. appropinquatione sua, *vi- ta spirituali*, per verbum donavit. (2) *Spiritus Pentecostalis in- cubationis*, vel *obumbrationis*, cui propria dicitur ἐπίλευσις, & ἐπισκίασμός, Luc. I. 35. Act. II. v. 3. similiter ut *Spiritus incuba- tionis, & obumbrationis*, in historia paradisiaca, c. I. 2. describitur. (3) *Spiritus Pentecostalis apparitionis*, dum instar *columbæ*, Matth. III. 16. in baptismo Christi solenniter apparuit: & in *festo Pen- tecostali* super Apostolos, instar *ignis, lucis, vel ignitarum lin- guarum*, comparuit, Act. II. 3. Sic etiam in historia *Pa- radisiaca* tanquam *Spiritus Diei, vel lucis*, nostris protoplastis manifestatus. (4) *Spiritus Pentecostalis Vivificationis*, cum sit *Spi- ritus vitæ*, Rom. IX. 2. qui *vivificat* omnia, cum primis pœ- nitentes peccatores, ad *vitam spiritualem*, ex *morte* peccatorum transfert: talis etiam *Spiritus Sanctus* fuit nostris Protoplastis, Gen. III. 8. qui *mortem spiritualem* peccatorum expulit, & *vitam Messie spiritualem* per verbum ipsis contulit, v. 15. & 20. (5) *Spiri- tus Pentecostalis regenerationis*, quia sicut homo peccator per *naturam* nascitur *caro de carne* secundum *spiritum corruptum*; ita secundum *Spiritum sanctum* per *gratiam* nascitur *spiritus ex Spi- ritu*, Job. III. 6. unde *spiritus regenerationis* Tit. III. 5. nuncupatur.

Conf. *Act. II. 38.* ita nostris etiam protoplastis fuit *spiritus regenerationis* per verbum, dum per illud *carnalem degenerationem serpentis* destruxit, & *spiritualem regenerationem* in ipsis per idem verbum promovit, ut ex *filii Diaboli* vere *Dei filii*, ex *carnalibus spirituales*, ex *infidelibus fideles*, ex *spiritualiter mortuis spiritualiter vivi*, ex *Satanicis Messiani* sint effecti. (6) *Spiritus Pentecostalis conversionis*, sicut beneficio *Spiritus Sancti* per unam *Petri concionem, Act. II. 41.* tria millia hominum peccatorum simul & semel ad veram *conversionem* pervenerunt. Sic etiam nostris Protoplastis *Gen. III. 8.* seqq. vere *conversionis Spiritus* extitit, dum eos à *Diabolo ad Deum*, à *Satana ad Messiam*, à *nocte ad Diem*, à *tenebris ad lucem*, à *morte ad vitam* convertit. (7.) *Spiritus Pentecostalis recreationis*, sicut *David* orat in *pentecostali suspirio, Psal. LI. 12.* *Cor mundum crea in me, Deus, & Spiritum rectum innova in visceribus meis*: ita protoplasti nostri per miserimum lapsum *bonis omnibus creationis*, ipsa quoque *vita* spoliati, de *novo creati* fuerunt, ut essent in *Domino nova creatura*, quia creati sunt in *Messia*, tanquam *nova creatura*, non ad *opera mala serpentis*, sed ad *opera bona Redemptoris, Eph. II. 8.* (8) *Spiritus pentecostalis Sanctificationis*, quia *Sanctificatio* juxta *scripturam, & fidem Catholicam*, in *Apostolico Symbolo, proprium, & peculiare* dicitur *Sancti Spiritus opus*; sicut *Creatio Patri, Filioque redemptio* peculiariter appropriatur: Sic etiam *Spiritus Sanctus* in *Historia paradisiaca* producitur ut *Elohim Sanctificans Diem septimum, vel Sabbathi, Gen. II. 3.* & vere protoplastos, tanquam *profanos serpentis socios, & ab omni sanctitate prorsus alienos*, verè, proprieque *sanctificavit*, ut fierent *Sancti Patris caelestis Filii, Sancta Messiae membra*, demum etiam *Sancta Spiritus Sancti*, tanquam *Hospitis Pentecostalis, Tempa.* (9) *Spiritus Pentecostalis purificationis, Spiritus Sanctus* à primo festo *Pentecostali* plurimos peccatores per *baptismum* ab *impuritate* peccatorum *mundavit*, velut *Petrus* testatur, *Act. II. 38.* *Poenitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi, in remissionem peccatorum, & accipietis donum Spiritus sancti.* (10) *Spiri-*

(10) *Spiritus Pentecostalis illuminationis*, quia *Spiritus Sanctus* est *Spiritus illuminationis*, *Eph. I. 18.* à quo pendet *lux* mystica *Pentecostalium animarum, mentium, cordium, &c.* ita *protoplastis* etiam apparuit tanquam *Spiritus Diei*, qui *tenebras infernales, & spirituales* pepulit, *Gratia Diem* accendit, *justicie solem*, *Messiam*, in *corda* *protoplastorum*, & *totam vitam* ipsorum, deduxit, & *diem spirituales*, vel *Pentecostalem*, apud ipsos, & *posterios* promovit.

16. Non equidem difficile foret, plures *illustres Titulos Spiritus sancti*, secundum *Historiam paradisiacam*, *producere*, e.g. quod sit *Spiritus Pentecostalis adoptionis, filiationis, dilectionis, informationis, reformationis, adhortationis, dehortationis, confirmationis, obsequationis, testificationis, commonefactionis, conservationis, consolationis, &c.* quales solent aliàs ex *scriptura*, *meditationibus Pentecostalibus* consecrari, sed modo pluribus hanc *Onomatologiam Paradisiacam* persequi nolumus.

17. Pergimus igitur, *Duce sancto Spiritu*, nunc ad *Rem, & Doctrinam* ipsam, de *Subjecto*, vel *Hospite Pentecostali*, piisque *commentationibus paradisiacis* in *Tria* potissimum capita studiofius inquirimus. Sic autem offendimus I. *Pentecostalem sancti Spiritus Existentiam.* II. *Essentiam.* III. *Subsistentiam.*

18. *Existentia Pentecostalis Hospitis* non uno modo considerari potest: nos h. l. potissimum adducemus *triplicem Existentiam Spiritus sancti statum.* I. *Existentiam Sancti Spiritus absolutam*, *ratione Sui*, quod *revera sit & detur Spiritus sanctus.* II. *Existentiam Spiritus relatam*, *ratione Dei*, quod *revera sit in Trinitate*, vel *Deo Trinuno.* III. *Existentiam Spiritus sancti comparatam*, *ratione nostri*, quod *revera nobis sit, & existat Spiritus sanctus: primus* respectus potissimum est *cap. I. secundus cap. II. tertius cap. III.* *Primus* est *Creationis*, *cap. I. secundus* *conservationis*, *c. II. tertius* *restorationis*, *c. III. primus* respicit potissimum ad *esse creaturarum*, *secundus* ad *bene esse*, *tertius* ad *prodesse, &c.* Ubi tamen observandum, quod hæc nequam *exclusive*, sed *inclusive* dicantur, & intelligantur.

19. *Aboluta sancti Spiritus Existentia* saltem existere nundam importat, quod revera detur *Spiritus sanctus*, sicut hoc non tantum ex tota *Scriptura sacra*, ex tota *fide Catholica*, ex tota *Theologia*, ex tota *Catholica Ecclesia*; sed etiam ex aliis immotis fundamentis prolixè demonstrari posset. Hac vice brevitati studebimus, & pauca tantum movebimus.

20. Primum ex *Scriptura sacra generatim* pro certa *sancti Spiritus Existentia*, constanter urgemus (1) *plurima Spiritus sancti Nomina*, quæ modo sigillatim producere nolumus, cum passim eadem collecta deprehendamus. Nomina vero sunt rei *symbola*, *specula*, *vehicula*, *media*, &c. & dici requirit ipsum esse, cum *Nomen*, vel *τὸ Dici*, sit *materiale*, sed *res*, vel *esse*, tanquam *significatio*, sit *formale*. (2) *Plurima sancti Spiritus epitheta*, vel *elogia*, quæ pariter in *scripturis & Veteris, & N. T.* magno numero copiosius occurrunt, Vid. *B. Chemnit. in LL. CC. loc. de Spiritu S.* (3) *Plurima Spiritus sancti Propria*, quia cunctæ *proprietates Dei Spiritui sancto* tribuuntur, & in *facris litteris* ad eum referuntur: hæc autem adjuncta propria verè proprium prærequirunt, & præexigunt *subjectum*. (4) *Plurima SS. literarum testimonia*, quæ tum *explicitam*, tum *implicitam Spiritus sancti mentionem faciunt*, & vere *divina testimonia* sunt, atque *veritatem* infallibilem secum ferunt, cum *Deus* sit testis quavis exceptione major. (5) *Plurima Spiritus sancti Officia*, quorum unumquodlibet suum certum *subjectum* necessario respicit, & illud ante se requirit, cum *Non-Entis*, vel *Non-Existentis*, nullum sit *Officium*. (6) *Plurima sancti Spiritus Opera*, quæ pariter plurimis in locis, *Veteris, & N. T.* inculenter, & abundanter introducuntur. Opus autem testatur de suo *Opifice*, & *Effectus* de sua *caussa*. (7) *Plurima sancti Spiritus Beneficia*, quæ numero sunt *multa*, pondere satis *magna*, virtute *ponderosa*, dignitate prorsus *inestimabilia*. (8) *Plurima Sancti Spiritus judicia*, cum sit *Spiritus iudicii*, *Esa. IV. 4.* & semper in *Ecclesia* per *legem*, cum primis in *Epanorthoticis* peccatores iudicet, *Gen. VI. 3. Job. XVI. 8.* (9) *Plurima Sanctæ Scripturæ Oracula*, quæ omnia peculiariter *Spiritum Sanctum Autorem*, agnoscunt;

DE MYSTERIIS EXISTENTIÆ SPIRITUS S.

23

gnoscent, quia tota scriptura *characterem Spiritus Sancti*, quoad naturam suam includit, dum *πᾶσα γρηγορή θεόπνευτος*, appellatur, II. Tim. III. 16. dum à *Spiritu Sancto*, ejusque *afflatu* derivatur, & *lingvæ*, vel *calami Virorum θεόπνεύτων* fuerunt *calami promti scribe*, Psal. XLV. 2. quia non unquam allata fuit *propheta ex humana voluntate*, sed *Sancti DEI homines locuti sunt*, ὑπὸ τῆς πνεύματος ἁγίου φεγγόμενοι, à *Spiritu Sancto ducti, moti, inspirati, &c.*: (10) *Plenaria Scriptura structura*, quia Spiritus Sanctus in scripturarum *initio, medio, & termino*, paginam utramque facit: nam, Gen. I. 2. statim dicitur: *Spiritus Domini ferebatur super aquas*: postea per *universam scripturam*, tum V. tum N. T. frequentissime *Spiritus Sanctus*, tanquam *Autor, & Principalis* per scripturam ἐγγυδιώωνης introducitur: in *sine* denique Apoc. XXII. 17. paulò ante *finem*, legitur: *Et Spiritus, & sponsa dicunt: Veni!*

21. Ex *Historia Paradisiaca* pariter *Existentiã absolutã Sancti Spiritus* invictis argumentis evincere possumus. (1) Per *Existentiã nominis*, quia *Spiritus* hic nominatenus introducitur, non *humano more*, quo sæpius homines sine re verba dare, verbis autem nullam fidem præstare, vel rem cum verbis copulare solent, quæ dicitur vera *deceptio*, sed hæc non cadit in *Verbum veritatis*, quod est *scriptura sacra*, Col. I. 5. (2) per *Existentiã Flamini*, & quidem in principio creationis, non *passivi*, sed *activi*, quod *Spiritus sancti* characterem importat, cum solus Deus in creatione prima se causaliter, & active manifestarit. *Moses* enim disertam Spiritus agentis mentionem facit. (3) Per *Existentiã Numinis*, quia vocatur *Spiritus agens*, & agendo *movens*, atque *fovens*, *motitans*, ac *incubans*, vel *incubando creans*, vel ad creationem *parans*, & *formans*, quod solius est *Spiritus divini*, vel *creantis Numinis*. (4) Per *Existentiã virtutis*, quia dum *omnipotente*, vel *omnipresente*, simul & *omniscia*, vereque *vivifica* virtute præditus fuit hic *Spiritus*, siquidem *partim* quoad *omnipotentem virtutem* in omnia creanda causaliter agere potuit, quod *omnipotentem vim* exigit; *partim* quoad *omnipresentem*

presentem virtutem se potenter, & æqualiter, ad omnia, vel singula producenda, cum nullis creandis defuerit, omnibus condendis creatrice virtute præsens extitit; partim quoad omnisciam virtutem singulis creaturis propriam suam naturam, proprias pariter affectiones, & essentielles operationes, sine defectu destinavit; partim vivifica virtute, singulis viventibus vita, sive vegetabili, sive sensibili, sive rationali, vitam propriam deputavit, & communicavit: jam, existente virtute, non potest non existere Spiritus, hujus virtutis subjectum. (5) Per existentiam, energias, vel operationis, quæ per incubationem, exprimitur, Hebr. תרחת, quæ vox emphatica maximè dicitur. Verbum חתת scribit, Hotting. in Hist. Creat. p. 44. in contextu sacro rarius occurrit, & quidem ter tantum, b. l. Deut. XXXII. 11. & Jerem. XXIII. 9. Motum aliquem notari, non est dubitandum. Unde Kimchius probatis exemplis colligit, omnia motionem, & agitationem notare: idque vel proprie, vel improprie. Proprie est actus avium, alarum motu, vel extrinseco, vel intrinseco, pullos fovendum, aliisque incubantium. Improperius est Metaphoricus, qui vel Deo tribuitur, vel Homini. Deo, b. l. Homini, Jerem. XXIII. 9. (quæ Metaphora tamen synecdochica est,) ורחת, Commota sunt ossa mea misericordia, & σηματα θεϊα, in Prophetas, sicut alæ avis, quæ moventur super nido suo, tegendi, aut fovendi gratia, &c; & postea, p. 45. Nobis incubandi, incubando movendi, fovendi, significatio præ ceteris placet, (a) quia circumstantiæ textus optime convenit. Hæc enim propria sedes est, quæ Spiritus Sancti partes in creationis opere ostendit. (b) Vocis propria significatio, quæ ex Deut. 32, erui debet, idem evincit. (c) Hebraei, & Syri idipsum constanter asserunt. (d) Reliquæ Interpretationes variis difficultatibus sunt expositæ. (e) Theologi, Critici, Lexicographi, Philosophi Christiani, recentiores cum primis, idem sentiunt, &c: Hæc operatio citra dubium Autorem Operationis hujus prærequirit. (6) Per existentiam Objecti, quia Spiritus incubabat aquis. Jam ubi reperitur objectum, quod objicitur subjecto, ibi necessario præexigitur Existentiæ Subjecti, cui tanquam Objectum offeratur, vel objiciatur:

Nam

Nam quod nec est, nec existit, ei neutiquam aliquid actu potest objici. Dum igitur *Spiritus Elohim incubuit aquis*, ejus *existentia* simpliciter necessaria fuit. (7) Per *Existentiã Operis*, quia præfens incubatio vere fuit *creatrix alienus operis*, & ad ipsius creationis opus respexit, adeoque *Creatoris Existentiã* ostendit.

22. Licet autem ex his satis certa sit *existentia Spiritus* alicujus, tamen *Interpretum* libertas, vel potius *licentia*, simulq; *sententiarum varietas*, quadantenus incertum reddere videntur, quinam *Spiritus* hic, quoad *Existentiã*, sit intelligendus. Nonnullas modo sententias recitabimus, & paucis juxta textum examinabimus. Sunt (I) qui *Vitalem Spiritum mundi* hic notatum volunt; qui *ferretur super materiam rerum visibilium*, ut habet *Augustin.* c. 4. libr. Imperf. de Genes. Hunc, ait *Mersennus*, *Gentiles dixerunt esse Spiritum intellectualem, & igneum, non habentem formam, sed in quantum voluerit se transformantem, & se universis exequantem, à quo omnia genita esse volebant Zoroaster, & Heraclitus, quem Orpheus ardentem Spiritum, & Pyripnon, seu igneum spiraculum appellavit. Platonici, dixerunt animam Mundi, ob quam Pythagorici omnia Diis plena censebant, ad unum Jovem eos referentes. Verùm Gentiles sapientiores per Mundi Spiritum, non formam aliquam mundi, sed causam potius aut intellexerunt, aut secundum recta rationis ductum intelligere debuerunt. Mundus enim corpus naturale non est, adeoq; nec *Ens per se* dicitur, nec ei commode vel *materia*, vel *forma*, vel *anima* tribuitur. Omnium corporum naturalium congeries, & commune Systema Mundus est, non autem propriam, vereq; distinctam, ab omnibus aliis diversam, naturam possidet. Nec *Spiritus mundi Protheus*, quidam est, qui *rationi*, vel etiam *nature* convenienter, in omnes formas se transformare, vel universis se pariter exequare possit. Hæc facilius dicuntur, quam ex *scriptura*, rerum *natura*, vel etiam *ratione recta*, stabiliuntur. Verè datur *causalis mundi Spiritus*, qui *Deus* est, *animalis* autem, & *formalis mundi Spiritus*, nulla ratione dari, vel existere potest. Et hæc *Patriarcharum, & Sapientum Veterum* fuit *sententia*, vel*

D

doctri-

doctrina, quæ postmodum ex *hominum phantasia*, vel *ἰδωδαια*, multis *incommodis locutionibus*, & *absurdis erroribus* est contaminata. *Moses* hunc *Spiritum* non ut *mundi*, sed ut *DEI Spiritum*, describit, dum *Spiritum Elohim* appellat, & sic eum tum à *priori*, quoad *ortum*, quod sit *Spiritus Elohim*, hoc est *Patris*, & *Filii*; tum à *formali*, quoad *statum*, quod sit *Spiritus*, nim. vere *divinus*; tum à *posteriori*, quoad *actum*, vel ipsum *mundum*, explicat, quod sit *mundum non animans*, sed *fabricans*; non *formans*, vel *informans*, sed *causans*, & *parans*; non *καὶ ἔσω*, *constituens*, sed *καὶ ἔξω* *producens*, vel *efficiens*.

23. (II) Sunt *alii*, quia censent, per *Spiritum Elohim* intelligendam esse *quandam naturam vivificatricem, tenuem, lucidam, ac inter cælos, & terram, mediam*, cum *Theophilo Antioch. libr. 2. ad Autolyicum*. Verum *Moses* hîc versiculis primis nullam, præter *DEum*, aliam *naturam vivificatricem* agnovit. Hic autem non est *quandam*, sed *omnis Natura Naturans*, nullo modo *naturata*; nec est *natura tenuis*, aut *subtilis*, nec *crassa*, vel *solida*, cum sit *infinita*, nec ad *finitam tenuitatem*, nec ad *finitam soliditatem*, accommoda: nec *natura lucida*, quoad *lucem factam*, vel *creatam*, sed vere *lux increata*, neutiquam *in tempore facta*, sed *æterna*: nec *inter cælos, & terram media*, cum sit *natura summa*, vel *eminentissima*, *supra cælum*, & *terram posita*, prorsus *illocalis*, cum *immensa* sit *essentia*, simul *ante lucem omnem creatam* existens, quæ postea die primo producta legitur, ad creatoris jussum, *Fiat Lux. v. 3.*

24. (III) *Alii* locum hunc applicant de *vi quadam vitali, ac quasi seminaria, quam Deus aquis impresserit ut ad piscium, & avium productionem disponderetur*, ut insinuant, *Chrysof. Hom. III. in Genes. August. serm. 134. de temp.* Licet *Patres* potius ad *vim immensam*, vereque *divinam*, respiciant, & ipsum *Deum creatorem*: Sic enim scribit *Chrysof. d. 1. Didicimus hic, quod omne, quod videbatur, erat abyssus aquarum, tenebris velata: & opus habebat Sapiente Opifice (nim. Spiritu Creatore) qui omnem hanc informitatem discutere, & ornatum aliquem inducere posset.*

posset. Et tenebræ, inquit, super abyssum, & Spiritus Dei superferebatur super aquam. Mibi videtur hoc significare, quod affuevit efficax quedam, & vitalis operatio aquis, & non fuerit simpliciter aqua stans, & immobilis, sed mobilis, & vitalem quandam vim habens. Nam quod immobile, omnino inutile est: quod verò movetur, ad multa conducit. Ut igitur doceret nos beatus ille Prophetæ, aquam illam IMMENSAM habere VIM quandam vitalem, dicit: Et Spiritus Dei superferebatur super aquas, &c: Ex quibus facile colligitur, quod ad creationis Materiam per abyssum, & ad creationis causam, per vim immensam, potissimum respiciat, quæ postmodum creaturas viventes produxit. Quicquid autem sit, talis vis interna, formalis, & vitalis, vel seminaria, per Spiritum Elobim neque potest, neque debet intelligi. (1) Quia Spiritus Elobim est incubans, non formans, non intra, sed supra, aquas, adeoque non tam interna, quam externa, neque formalis, sed causalis, neque seminaria, sed anteseiminaria, cum ea, quæ Die primo, secundo, & ex parte, tertio, quoad illius Diei primum opus, in formatione maris & aridæ, vel terræ, non fuerunt seminaria, sed postea demum vegetabilia, cum seminibus suis, producta fuerunt. (2) Dicitur Spiritus Elobim, qui Creator, & Autor est omnium, v. i. non autem Spiritus מים, aquarum, adeoque non fuit aquis impressus, ut esset aquæ Spiritus; sed, ut autor creationis, cum aquis congressus, ut ex aquis ordine cuncta creanda potenter produceret.

25. (IV.) Plurimi Spiritum Elobim per Ventum explicant: Ex Judæis AbenEsra, Onkelosus. Ex Samaritanis, Paraphrastes Pentat. Samarit. Ex Christianis Basil. Hexaem. Hom. 2. Tertullian. Anastas. Theodor. Procopius, Tostatus, &c. Verum (1) Ventus est, juxta Physicos, meteorum, non autem rerum creandarum principium: (2) hac ratione dicitur corporum naturalium consequens, non antecedens (3) pertinet ad mundum constitutum, non autem constituendum. (4) Est Ventus Spiritus non incubans, sed circumflans. (5) Non est natura, sed affectio; non causa, sed proprietas corporum naturalium. (6) Ventus tum temporis nec Or-

tum, nec proprium statum, nec aliquem usum, in aquis habere poterat: Deus autem, & natura, nihil faciunt frustra. (7) Ventus non est Spiritus Dei, sed mundi, vel rerum creaturarum, non Creatoris. (8) Causa Ventorum nondum extabat, quæ dicuntur alias Vapores: Vapores autem nondum Gen. I. 2. extiterunt, sed c. II. 6. demum primam introductionem invenerunt. (9) Elobim in cap. I. saltem propriè supponitur, sicut ex inductione patet: licet enim tricies, & bis, in cap. I. repetatur, semper de Deo tamen allegatur. (10) Spiritus Elobim hic active Creator est, non autem passivè creatura: Ventus autem ad creaturas referendus est.

26. (V) Alii per Spiritum Elobim Angelos intellectos malunt, qui cœperint movere cœlum, eoque motu, qui cœlorum est vita, suum in locum omnia distribuerint, prout sentit Cajetanus. Verum (1) Angeli sunt creature, seu factura, Psal. CIV. 4. non autem Creatores, cum unus tantum sit Creator. (2) Angelos esse cœlestium orbium motores, vetusto quidem errore statuitur, sed nec ex Scriptura, nec ex natura, nec ex ratione recta, deducitur, sicut dudum à Philosophis, & Theologis demonstratum. (3) Angeli sunt Dei tantum, & hominum ministri, non autem Dei, quoad creationem, cooperarii, Heb. I. 14. Psal. CIV. 4. Gen. III. 24. (4) Orbes in cœlo dantur Jæces, non Phœces, quoad Mathematicas hypotheses, non autem quoad Physicas veræ creationis theses. (5) Cum Spiritus Elobim incubaret aquis, Cœli Firmamentum nondum erat productum, nec in mundo positum, sed die secundo demum producendum, v. 6. Negato toto, negantur partes, negato firmamento, vel ipso cœlo, negantur etiam cœlestes orbes. (6) Motum esse cœlorum vitam, gratis dicitur, cum cœlum neutiquam inter creaturas viventes, sed simplices apud Physicos numeretur. (7) Vitam cœlorum, vel motum angelorum, suum in locum omnia distribuisse, præter veritatem asseritur, cum Non-Entis nulla sit affectio, nulla pariter operatio. Tale Non-Ens autem est motus orbium cœlestium, per Intelligentias, vel Angelos, ut & Vita cœlorum. (8) Cujus est mundi productio, ejus etiam est mundi, vel omnium creaturarum dispositio, vel distributio, Psal. CIV. 24. (9) Dispositio, vel

vel creaturarum *per mundum distributio*, dicitur *Axioma Creatoris*, non autem ἐνέλημα *Creaturae*, qua de causa nullum in eo cum Creatore motum *Angeli* sibi tribuere possunt, neque nos illis tribuere debemus. (10) Nomen *Elohim* in *Historia paradisiaca* supponitur in *sensu proprio*: *Spiritus* igitur *Elohim* non ad *Angelorum ordines*, sed ad *divinas hypostases* referendus erit.

27. (VI.) *Alii per Spiritum Elohim bonam ac propensam Dei voluntatem* accipiunt, qua Deus super aquas, sicut artifex super opus perficiendum ferebatur, ut *Augustin. de Genes. ad lit. c. 5. & Glossa Interlin.* insinuant. Sed hoc itidem (1) suo modo dextrè dicitur, juxta substratam materiam, explicandum. *Voluntas* Dei creantis neutiquam creationi defuit, sed constanter creandis adfuit: at per *Spiritum Elohim* designata nullatenus fuit. (2) Licet *Dei voluntas* simpliciter nihil aliud sit, quam ipse *Deus*, tamen ea non adeo convenienter per vocem *Elohim* formaliter, & verbaliter, designatur. (3) *Voluntas* non tam immediatè, quam mediatè, per ἐνέγειαν dicitur operari, consequenter incubare: *Voluntatis* est velle, sed *activitatis* est incubare. (4) *Artifex* fertur bona, propensaque sua *voluntate* super opus perficiendum, non *incubatione*, sed *intentione*, *attentione*, *mediorum destinatione*, *directione*, &c. (5) *Spiritus Elohim* ad *personas* respicit, *Voluntas* autem ad *essentiam à priori*, & ad *efficientiam, à posteriori*: *Voluntas*, enim nec est, nec esse potest *persona*, neque tam *personalis*, quam *causalis operatio*: hic autem ad *personalem operationem* respectus habetur. (6) Vox מְרַפְּתִים, ut supra notatum, propriè dicitur *avium incubantium, motitantium*, & ad productionem novam *agitantium*; quod certe *voluntati* minime congruum, *Spiritui Sancto* tamen, cui tribuitur alias Πνεύμα, Πνοία, ζην, &c. tanquam *symbolica columba*, *Matt. III. 16.* maxime consentaneum.

28. (VII.) *Alii per Spiritum Elohim aeternam Dei sapientiam*, i.e. *Christum designatum* volunt, ut *Steuchius* in κοσμοποιία, Verum (1) *Christus* non est *historie Creationis*, sed *restorationis*, non *Gen. I. 2.* sed *III. 15.* (2) Λόγος quidem est *aeterna Dei*

sapientia, Prov. II. 1. seqq. sed neutiquam hic per *Spiritum* exprimitur. (3) Λόγος, quidem adest *creationi*, nec ullaratione dicitur ab opere *creationis* abesse, sed huic *Elohim* Titulo neutiquam deprehenditur subesse. (4) *Sapientia Dei aeterna* נאִלְ עֶסֶו, dicitur in Deo, & in divinis *decretis*, cuncta disponere, sed *incubatio* non est in Deo, neque notat *Decretum*, sed *externum actum*, & refertur potissimum ad *aquas*, vel ad *creaturas*. (5) Hæc *incubatio* non tam ad *Filium*, personam secundam, quam ad *Spiritum Sanctum*, personam tertiam Deitatis refertur. (6.) *Spiritus* h. l. non dicitur *Filius*, seu *Verbum*, sed potius *Spiritus Elohim*, *Patris* Dicentis, & *Filii*, Verbi; neutiquam igitur hic *Spiritus* ipse dicendus est *Filius*.

29. Verum nos, missis aliorum opinionibus, eligimus *propriam*, *proximam*, *incertam*, *grammaticam*, vereq; proprieque per verba textus expressam, *sententiam*, quæ citra dubium est *optima*, nim. per *Spiritum Elohim*, non alium ullum, præter *Spiritum Sanctum*, tertiam personam Deitatis, intelligendum. Sæpius id à nobis alibi confirmatum, hæc vice saltem indubitata textus fundamenta pressius urgemus. (1) *Primam initionis temporalis circumstantiam*: Dicitur enim, v. I, *In principio*; quod *principium* non est *essentialis Deitatis*, sicut *DEUS*, alias, & *essentialiter*, & *causaliter*, est *Principium*: hic autem *DEUS* ut *operationis*, & *creationis causa*, non ut *durationis* cujusdam *circumstantia* notatur, & non per בְּרֵאשִׁית, sed per *Elohim*, designatur, & allegatur. (2.) *Immediatam Primæ Creationis Causam*, quæ dicitur *Elohim*. Nam hæc *Creatio* citra dubium fuit *prima*, quam non antecessit *alia*: Solus igitur *Deus*, vel *Elohim*, primæ *Creationis Autor* extitit, dum ante primam *Creationem* nullum aliud *Ens*, præter *DEUM*, fuit. Et hæc *Creatio* dicitur *immediata* Dei *Creantis operatio*, quia nullum *Ens* aliud in prima *Creatione* suam *existentiam* habuit, sed omne *Creatum Ens*, primum per *creationem* immediatam, productum est: Ergo per hunc *Spiritum* nullus *Spiritus* creatus, nec ullum *Ens Creatum* intelligi potest. Sed solus Dei, vel *Elohim* *Spiritus Creator* hic intelligi potest, atq; debet.

debet. (3) *Primam Cause Creantis Energiam*, quia dicitur *Elohim* Creatio, quod Nomen sub respectu *Creatoris*, cum *Patre, Filiog*, juxta præsentem *primam* hanc *Thesin*, & *perpetuam Scripturæ* totius *Eccliesin*, solius *Sancti Spiritus*, tertiæ personæ Divinitatis est, utpote qui cum *Patre Jehova*, simulq; cum *Verbo Creante*, verus *Creator*, & quidem solus dicitur, *Psal. XXXIII. 6.* & sic etiam primum hoc Opus Creationis ad solum *Spiritum Sanctum*, præter *Patrem, & Filium*, refertur. (4) *Primam Creationis Officinam*, quæ dicitur *Cælum, & Terra*, h. e. tota rerum *Universitas*, totusq; *mundus*: & non alius *Spiritus*, præter *Spiritum Sanctum*, cum *Patre Filiog*, replet orbem terrarum, *Sap. I. 7.* & à *summo ad imum*, vel à *cælo ad infernum*, à *longo, & lato*, vel quoad *terram, & mare*, cuncta complet, teste *Davide, Psal. CXXXIX. 7.* *Quo ibo à Spiritu tuo*, &c: sicut igitur nunc adhuc *infinitate* sua *Spiritus Sanctus* omnibus in mundo locis præsens est, ita pariter ab *initio toti massæ* productæ per *infinitatem* suam præsens extitit, & *omnipræsentia* sua totam *universitatem* movit, fovit, & singula creaturarum genera potenter ad suos ordines *prodire*, mundumque totum *constituere*, jussit. (5) *Primam Spiritus Nomenclaturam*, quia h. l. primum *Spiritus* nomen adhibetur, & dubio procul in *principali suo significato*, nobis exhibetur, quo *Spiritum Principem, DEum, & Creationis Autorem*, significat, qui *Spiritus Sanctus* est. Et notatu dignum, quod nec in *historia Paradisiaca*, nec in *historia Antediluviana*, vox *רוח* aliter, quam de *Spiritu Sancto*, legatur, & quidem nec *rarius*, nec *frequentius*, quam *tribus vicibus*, introducatur, si modo saltem *ultimum locum quartum*, excipiamus, *Gen. VI. 17.* ubi jam *pœna peccatoribus antediluvianis, & aliis viventibus* dicitur: *Ecce ego adducam aquas diluvii super terram, ut interficiam omnem carnem, in qua, רוח חיים, Spiritus vitæ est subter cælum, & universa, quæ in terra sunt consumentur*: sed & hic *Epitheton* illustre deprehenditur, dum *Spiritus vitæ*, dicitur, quæ *Vita citra dubium optimum est bonum*, in quovis vivente, dum, *vita præsentem*, bona reliqua cuncta locum invenire possunt:

possunt : sed, vita deficiente, statim omnia vitæ bona deficiunt. (6) *Primam Spiritus hujus ἁγίας*, quæ partim est *absoluta*, quod sit *Spiritus* ; partim *relativa*, quod sit *DEI Spiritus* : quoad *absolutam ἁγίας* vere dicitur *divina Essentia*, qua ratione non potest *non existere*, cum Deus *æternæ sit existentia*, multo magis statim ab initio durationis temporalis suam existentiam habuit ; quoad *relativam*, ut ita loquamur, *ἁγίας*, vere dicitur *divina subsistentia*, quæ pariter est *divina tum essentia, tum existentia* ; cum *subsistens* necessario veram includat, vel præsupponat *essentiam*, cum sit *concretum* ; & *existentiam*, cum omnis *subsistentia* notet ultimam rationem *essentia*, nec possit actu *non existere*. Hæc itidem invicte *Sancti Spiritus Existentiam firmam reddunt*. (7) *Veram Spiritus ἐνυσίας*, quia Spiritus hic in Deo verè dicitur *inesse*, non equidem per *ἐνυσίας essentialem*, quatenus partes sunt in toto ; nec quoad *ἐνυσίας mentalem*, quia Spiritus hic non est conceptus divinæ mentis ; nec quoad *ἐνυσίας accidentalem*, quatenus accidentia sunt in subiecto ; nec quoad *ἐνυσίας transcendentalem, & affectionalem*, sicut proprietates Entis eminentes in suo subiecto, vel Ente, requiruntur, & verissime de eodem, tanquam subiecto, dicuntur : sed *quoad ἐνυσίας personalem*, sicut *Pater est in Filio*, vice versa, *Filius in Patre*, quemadmodum ipse Christus inquit : Joh. XIV. 6. *Tanto tempore vobiscum sum, & non cognovisti me, Philippe ; qui videt me, videt Patrem ; quomodo tu dicis : Ostende nobis Patrem : non credis, quia Ego in Patre : & Pater in me est* : Sic etiam Spiritus Sanctus est *in Patre, & in Filio*, sicque *veram, propriam, realissimam Existentiam Spiritui Sancto tribuere* necessum habemus. (8) *Veram oppositionis ἀναλογίας*, cum *oppositorum* inter alia sit *eadem ratio* ; sicut unum *oppositorum existit*, ita pariter *alterum existere* necessum habet, cum *opposita*, juxta se posita, magis *elucescant*, magis *innotescant* : Moses autem *opposita* varia statim in primis vericulis intendit, & attendit : qualia sunt, *Creator, & Creatura, principium, & principiatum, cælum, & terra*, tanquam *effectus, & Autor cæli, & terra*, tanquam *efficiens*,

תהו ובהו, & *Spiritus Elohim*, *Confusio & Ordo*, *solitudo & plenitudo*, *tenebræ & lux*, *subjectum & objectum*, *abyssus & Dominus*, ac *penetrans Dominus* &c. sicut ergo patet, quod *opposita* reliqua *suam existentiam* habuerint, ita pariter idem de *Spiritu Elohim* non est negandum.

30. Accedimus nunc ad *Existentiam relativam*, qua *Spiritus Elohim* non *simpliciter* existit, sed *in*, & *cum* alio *personaliter* existit, qua ratione *Spiritus Elohim* *personaliter* in *Trinitate* dicitur existere, quod non tantum ex aliis locis Biblicis est manifestum, quando dicitur. (1) *à Deo*, dum à *Patre*, *Filioq;* procedere dicitur, *Job. XV. 26.* non *causaliter*, sed *personaliter*. (2) *ex Deo*, *1. Cor. II. 12.* ubi disertis verbis dicitur *Spiritus*, quia ex *Deo*, non per *materialem*, & *constitutivum* statum, sed per *immaterialem*, & *singularem* spirationis flatum. (3) *in Deo*, quia sicut *Pater* est in *Filio*, & *Filius* in *Patre*, sic etiam *Spiritus Sanctus* est in *Patre*, & *Filio*, *Joh XIV. 6.* (4) *cum Deo*, quia *Spiritus Dei* semper est *cum Patre*, & *Filio*: sed etiam ex *præsenti loco*, dum *Spiritus Elohim* appellatur, & in *Deitate*, tanquam *vera persona*, vel *hystasis distincta* consideratur.

31. Hinc adversus *Socinianos* observamus, quod *Spiritus* in *Deo* sit, aut existat (1) non ut *Genus in sua specie*, sicut scribit *Crell. in tract. de Spiritu S. p. 98.* *Id potest dubitari, utrum Spiritus Sanctus, hoc modo sumtus, unus sit genere tantum, an verò etiam specie, ut in scholis loquuntur, infima, s. specialissima. Accurate rem estimantibus prius potius statuendum esse videtur. Nam omnibus illis afflatibus commune est, esse divinam virtutem, seu efficaciam, &c.* Verum h. l. *Spiritum Moses* appellat, seu *Flatum*, non autem *afflatum*: neq; tanquã *genus* introducit, quod est *universale*, sed tanquam *Spiritum incubantem*, vere *singularem*, & *individualem*.

32. (2) Nec est in *Deo*, tanquam *species*, prout idem narrat *Crell. l. d. p. 97.* scribens: *Si Spiritum Sanctum posteriori modo consideres, ita nim. ut hoc nomen significet quemvis afflatum singularem, & ut ita dicam, haustum de caelesti flumine: jam quivis videre potest, plura esse ejus individua: Ita ut Spiritus S. sit genus, vel species quaedam, individua sub se continens. Plura ejus esse individua, nemo,*

E

qui mo-

qui modo rationem consulere velit, negare potest. Verum Spiritus Sanctus est revelationis mysterium, non rationis placitum. Præterea confunditur *Flatus DEI*, cum *afflatu* hominum, *sensus proprius* cum *metonymico*, &c.

33. (3) Nec est *nudus afflatus Dei*, quod vult *Schlichtingius*, c. Meisn. de Trinit. præfat. *Spiritus Sancti nomine non aliam rem ullam, quam cœlestem, divinumq; afflatum, Dei Patris munere per Filium Jesum Christum credentibus concessum, ac inspiratum, significari debere, dicimus.* Verum *Spiritus Sanctus*, & *Spiritus Elobim* synonyma sunt. Falsum igitur, quod per *Spiritum Sanctum*, vel *Dei*, nihil aliud significari debeat, quam *afflatus, Dei Patris munere, per Filium Jesum Christum concessus.* Hic in *historia Creationis* versamur, & vere *Spiritus Sanctus*, tanquam *Spiritus Dei*, vel *Elobim*, extitit, sed ibi nullus fuit homo, nullus fidelis; nec *Jesus Christus* in statu *creationis* locum habuit.

34. (4) Nec est *nuda virtus Dei*, sicut scribit *Crell. I. de U. D. P. sect. 3. c. I. p. 397.* *Spiritus Sanctus Dei virtus est, seu efficacia, ea nim. quæ à Deo procedit, atque in homines manans, eos sanctificat, & consecrat, & varios, ac admirabiles in iis effectus parit, quam afflatum divinum appellare solent.* Verum *Spiritus Sanctus* quidem *Virtus Dei* dicitur, *Luc. XXIV. 49. Act. I. 7.* sed non *virtus extra pro manans*, sed *immanens*; non *accidentalis*, sed *essentialis*, non per *nudam efficaciam*, sed per *veram subsistentiam*, adeoque *virtus vere personalis* dicitur. Deinde procedit *Spiritus Sanctus* non per modum *nudæ virtutis*, sed *personæ subsistentis*, ut ex *promissis, Job. XIV. 26. XV. 26. XVI. 7. seqq.* & *ipsis apparitionum exemplis, Matth. III. 16. Actor. II. 2. 3.* sicut apud *Mosen*, tanquam *suppositum, aquis incubans, & creans*, vere personaliter describitur, eiq; postea, v. 3. seq. *vera visio personalis* tribuitur.

35. (5) Nec est *vera quadam qualitas in Deo*, prout idem *Crell. lib. de Deo, & Att. Div. c. 22. p. 105.* scribit: *Est igitur Spiritus ille QUALITAS quadam, inter potentiam illam (Dei,) & effectus manifestiores, qui vel internis, vel externis hominum sensibus percipiuntur, intermedia.* Et tract. de Spiritu S. p. 79. dicit; quod *sic mera qualitas à Deo profecta, & ad res perficiendas apta.*

Verum

Verum *Spiritus Sanctus* non à *DEO* proficiscitur, sed *in Deo manere, Deiq;* *Spiritus* semper *existere* dicitur. Deinde *qualitas* nullatenus est, cum sit *subsistens*: porro non est vel *potentia*, vel *qualitas*, inter *Dei potentiam*, & *effectus spirituales intermedia*, cum sit ipsa *Dei*, ceu *verus Deus*, *essentia*, *realisq;* pariter *in Deo subsistentia*. Deniq; *Spiritus Sanctus* operatur non à *Deo transendo*, sed potius *in Deo subsistendo*; nec agit *finite*, sed *infinite*, multo minus per modum *qualitatis* mediæ causaliter operatur, cum sit *causa creans*, vereq; *prima*, sicut ex *Historia creationis* apertum.

36. (6) Nec est *Dei quoddam Accidens*, aut quod *in Deo*, vel à *Deo* sit, aut per modum *accidentis* fiat, sicut itidem *Sociniani* fingunt, apud *Crellium* de *Spiritu sancto* p. 74. ubi sibi quandam objectionem movet: *Formam quandam, ac speciem aliquam visibilem induere, non est qualitatis mere, sed substantiæ alicujus, per se subsistentis*; quandoquidem *Accidens*, ut *Philosophi* docent, aliud *accidens sustinere non potest*; præsertim *proprie*, quemadmodum fieret; si *qualitas forma visibili vestiretur*. His verbis *Spiritum S.* vocat (1) *meram qualitatem*, (2) *accidens aliquod*; (3) *accidens Philosophicum*; (4) *expers omnis subsistentiæ*; (5) *quod non sit substantia*; (6) *quod proprie non vestiatur forma visibili, &c.* Verum (a) *in Deum nullum cadit accidens*; *Spiritus sanctus* autem est *in Deo*. (b) *Spiritus Domini* dicitur h. l. *subsistere à Domino, in Domino, cum Domino, coram Domino, &c.* (c) dicitur *incubare*, per modum *subsistentis*, (d) *videre*, per modum *subsistentis*, v. 3. seqq. &c.

37. (7) Neque *Spiritus sanctus* est *res quædam creata*, sicut etiam *Sociniani* fingunt, *Spiritum sanctum* esse *rem quandam creatam*, si non *simpliciter*, tamen *alio modo*, prout scribit *Socin. contr. Wujeck.* p. 187. *Spiritus est virtus, & efficacia Dei, in terris mirabilia efficiens, ad confirmandum, quod Jesus sit Christus. Que Dei virtus, & efficacia, certe non est simpliciter res creata. Non negat hic, Spiritum sanctum esse creaturam, sed tantum dubitat, & sceptice notat, quod non sit simpliciter creatura, sicut etiam alibi satis sceptice de hac materia disputat, nim. p. 460. seqq. cum primis quia disertis verbis affirmat, si Spiritus sanctus persona sit, eum esse personam creatam* Sic enim scribit: *Ex*

altera parte nihil vetat, quo minus Deus cum re creata ea, qua alioqui ipsius DEI sunt propria, communicare dignatus fuerit. Hic enim nihil, cui tota natura reclamat, nihil inquam, quod contradictionem implicet, invenies. Ubi id tamen singulariter, non sine causa, animadvertendum est, nusquam, nisi fallor, in sanctis literis Spiritui sancto diserte tribui, quod quicquam creet, sed Dei Spiritu, seu per Dei Spiritum, alicubi fortasse creatas res dici, tanquam videl. Instrumento, seu per instrumentum. Nam locus Job. 33. 4. ab Adversariis citatus, non creavit, sed fecit, habet. Adde, quod non, ubicunque Dei Spiritus nominatur, ibi Spiritus sanctus est intelligendus, ut ex iis constare potest, quae supra disputavimus. Quod si una cum Adversariis dicas, fieri non posse, ut Spiritus sanctus sit creatus, quia Christus sit minor, ut res creata est, aliqua alia re creata, cum, quatenus CHRISTUS res creata est, SPIRITU sancto minor esse deprehendatur, &c. His satis clarè Socinus asserit, Spiritum sanctum esse creaturam, tum ex creaturae & Dei oppositione, (per creatam rem autem Spiritum sanctum intelligit, & ad eum respicit,) tum ex utriusque conjunctione, tum ex Dei & creaturarum communicatione, tum ex contradictionis negatione, tum ex Creatoris de Spiritu Sancto remotione (jam si Creator non est, neque quicquam creat, aut unquam creavit, necessario debet esse creatura:) tum ex dictorum Biblicorum, pro Creatore Spiritu Sancto, refutatione, tum ex manifesta assertionem, veraque defensione, sicut ex seqq. evidenter & abundanter apparet, dum ita scibit: Nihil incommodi est in preceptione illa: Baptizantes in Nomine (seu potius in Nomen) Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: etiamsi Pater solus sit Creator, Filius autem, & Spiritus sanctus creatura. Verum Spiritum sanctum non esse rem creatam, vel creaturam, & Moses, & reliquæ Scripturae, documentis innumeris ostendunt. (I) Quia Spiritus Sanctus est Elobim cum Patre, & Filio, Gen. I. 1. Elobim autem in principio temporis primo, jam fuit ante creaturam omnem, ejusque durationem, & propterea diserte vocatur Spiritus aternus, Hebr. IX. 14. adeoque non potest esse creatura, quæ sua natura dicitur finite durationis, vel temporalis. Nam qui fuit ante
crea

creaturam omnem: & ipsam creationem, ille nec est creatura, nec inter creaturis: Spiritus sanctus, ut Elohim creans, v. 1. fuit ante creaturam omnem; Ergo. (2) quia Spiritus est creans active, non igitur est creatus passive, cum omnis creatura sit passive res creata: jam autem de tribus Elohim, & sic etiam de Spiritu Elohim, dicitur: In Principio CREAVIT Elohim Spiritus. (3) Quia tum temporis nulla fuit distincta creatura, nim. in principio, vel momento primo creationis: licet enim mentio fiat cæli, & terræ, tamen quatenus sunt distincta creatura cælum, & terra, sic firmamentum die secundo, terra verò die demum tertio, suam distinctam formationem acceperunt. Spiritus sanctus autem fuit ante cunctas distinctas creaturas. (4) Quia tum temporis omnes creatura distincta latuerunt in ררו וברה hoc est in rudi, vel indigesta materia, quæ chaos dicitur, & est subjectum, vel objectum creationis: Spiritus Elohim autem, ut agens, & creans, huic materia contradistinguitur, & opponitur: Ergo Spiritus, secundum Mosen, Creator est, non Creatura. (5) Quia Spiritus hic peculiariter dicitur Spiritus Elohim, spirantis Patris, & spirantis Filii: sic igitur cum Patre, Filioque Creator est, non Creatura. (6) Quia modus incubationis idem evincit, cum sit infinita motionis, operationis, permeationis, causationis, &c. quæ cum aliis sunt infinita virtutis, & causalitatis, adeoque non rem creatam, sed increatam, arguunt, & vere Creatorem Spiritum ostendunt. (7) Quia Spiritus Sanctus, tanquam Elohim videns, in opere creationis semper cum Elohim Dicente, & Elohim Faciente, conjungitur, & cum iis unus Creator, una causa creationis dicitur.

38. Manet igitur, ut alia taceamus, Spiritum sanctum personaliter esse in Deo, vel in SS. Trinitate per hypostaseos modum existere, quod prolixè posset ex Mose demonstrari, quoad paradisiacam historiam: hac vice saltem capita probationis adducemus, cum illa diducere non sit concessum, probamus igitur, tum quod ut persona subsistat, (1) quia Spiritus sanctus est Elohim: Elohim autem est nomen personale, sicut alibi probatum. (2) quia Spiritus sanctus est Elohim cum Patre, & Filio v. 1. vid. unus Elohim in Trino, (3) quia Spiritus sanctus est Patris Elohim, & Filii Elohim, v. 2. cum sit, quoad originem, non unius, nec trium, sed duorum Elohim: sicut igitur Pater est persona, Filius

etiam est persona, sic etiam *Spiritus sanctus* est persona (4) quia *Spiritus sanctus* est cum *Patre, Filioque, persona* creans, non simpliciter *Jehova* Creator, sed *Elohim* creator, v. 1. *Elohim Spiritus, vel Spiritus creator.* (5) *Quia Spiritus sanctus* est omnipotentia præditus; siquidem non esset *Creator*, nisi foret *omnipotens*: *Omnipotens* autem nec est, nec esse potest *accidens*, sed *revera subsistens*, h. e. *persona*. (6) *Quia Spiritus sanctus* est *omnisapiens*, cum *ordinatissime, distinctissime, pulcherrime* creaturas, & fecerit, & disposuerit, quod non est *accidentis*, sed *subsistentis*. (7) *Quia Spiritus sanctus*, ut *infinita persona* creans, *subsistendo* potenter, & efficaciter *incubuit* aquis, v. 2. (8) *Quia* vere *persona videns, lustrans, probans, & approbans*, atque *terminans* *Persona* dicitur, v. 3. seqq. (9) quia dicitur *Elohim, vel persona sanctificans*, c. II. 3. (10) quia vere dicitur *persona*, lapsos homines, & gravissimos peccatores *reparans, regenerans, illuminans*, & simul omnia *beneficia salutis* donans, ut applicans *persona*, *Gen. III. 8.* tanquam *Spiritus Diei, vel lucis.*

39. Tum quod ut *persona* subsistat in *Trinitate*. (1) *Quia Spiritus Sanctus* non solus est *Elohim*, sed *unus* est *Elohim* in *Elohim Trino*, qui *trinus Elohim* *Gen. I. 1.* supponitur ut *Creator*, secundum præsentem *Thesin*, & per omnem scripturam sequentem *Ecthesin*. (2) *Quia* *trinus* hic *Elohim* est *Jehova Elohim, c. II. 4. seqq.* adeoq; *Trinus Elohim* in *Deitate*, vel in *Unitate*, vel in *Essentie Unitate*, dum hæc est *fides Catholica* tum *Protoplastorum*, tum omnium aliorum posterorum, imprimis *credentium*, ut *unum DEum* in *Trinitate*, & *Trinitatem* in *Unitate* veneremur, ut mentem *Fidelium* exponit *S. Athanasius* in *Symbolo*. (3) *Quia Spiritus* non *unius*, non *trium*, non *quatuor*, &c. sed *duorum Elohim*, ita quidem, ut cum duobus sit *Elohim*, sit & maneat *unus Jehova*. (4) *Quia* dicitur *Spiritus*, non quoad *spirationem* ad extra, sed quoad *spirationem* ad intra, qua ratione procedit à *Spirantibus Elohim*, & existit, atque *subsistit*, in duobus *Spirantibus Elohim*. (5) *Quia* cum ipsis *duobus Spirantibus Elohim* semper operatur, operando *creat*, creando creaturam, instar operis, *manifestat*, ipse met *videndo lustrat*, lustrando convenienter *ordinat*, & ad locum certum in *Universitate* *destinat*. (6) *Quia* cum duobus *Spirant.*

rantibus Elohim intime sapit, intime creaturas novit, intime creaturas cupit, intime creaturas decernit &c. adeoque sic in duobus *Elohim* intime subsistit. (7) *Quia* cum duobus *Elohim Spirantibus* est *unus Autor Creationis*, v. i. *una causa, principium* unum, adeoque cum illis *subsistit in una quidditate*, in *vera Trinitate*. (8) *Quia* suum in *Trinitate* tam possidet, quam retinet *hypostaticum* ordinem, tum *ordinem personalis originis*, dum à duobus reliquis spiratur, tum *ordinem personalis, & propria conditionis*, dum à duobus Spirantibus procedit, & tanquam persona peculiaris in Deitate subsistit, tum *ordinem personalis operationis*, sicut *Elohim Pater* primum *dicit* Creaturas, & *Filius*, tanquam *Patris Dictum, & Verbum, facit, & producit* Creaturas: ita *Spiritus Elohim* movet, movendo fovet, fovendo videt, videndo censet, censendo finit creaturas. (9) *Quia* tum in *sexiduo*, tum semper est *Autore Creationis*, & in *opere creationis*, hic *Spiritus, & quod Pater Elohim* dicit, *Filius Elohim* facit, illud *Spiritus Elohim* cernit. (10) *Quia* primam hanc *Spiritus in Deitate subsistentis manifestationem* tota *scriptura*, tum V. tum N. T. non aliter explicat, sed dictis clarissimis, certissimis, & efficacissimis confirmat.

40. Hæc etiam de *relata sufficiant* Sanctis *Spiritus Existentia*, prolixam pariter de *Comparata Spiritus Existentia*, juxta *Mosis* ductum, commentationem instituere possemus, cum magnæ *divitiæ sapientiarum* apud *Mosen*, & pateant, & lateant, non tantum in aliis, sed etiam in hac præsentis causa, sicut sæpius *Chrysostomus*, & alii *Patres* observarunt; sed uberiores diductionem præfens institutum non admittit. *Generalia* proinde tantum allegabimus, & ex *singulis Capitibus paradisiacis* saltem *unum personalis Existentiæ documentum* allegabimus, & paucis indicabimus, ut, quibus volupe videtur esse, prolixiores meditationes de his adornare possint.

41. Ex *Capite primo Spiritus Sancti Comparatam Existentiæ* manifestat *Creationis artificium, vel opificium, quoad mundum*. Nam cum *Patre, Filioq; Spiritui Sancto* tribuitur. (1) *Succinctus Creationis ingressus*, quia dicitur: *In Principio creavit Elohim cælum, & terram*, nim. non tantum *Elohim Pater*, neque tantum *Elohim Filius*, sed etiam *Elohim Spiritus Sanctus*: sicut mox ex *repetitione, vel distributione*, v. 2. tum explicatur, tum demon-

stra-

stratur, dum hi tres Elobim, versiculi primi, versiculo secundo sic explicantur, ordinantur, & ad Trinitatem computantur, ut duo dicantur Spirantes Elobim, quorum tertius est Spiritus, & hic tertius duorum Spirantium sit unus hypostaticus Spiritus, ita tamen, ut hi tres sint, & maneat unus Creator, & in omnibus aliis unum, 1. Job. V. 7. (2) Totus Creationis Processus, quoad integrum sextiduum, ubi sex vicibus æque, sicut Elobim Dicens, Pater Creator, & Elobim Faciens, Filius Creator, ita quoque Videns Elobim Spiritus Sanctus, ut Existens, & Creans introducit. (3) Emphaticus creationis exitus, dum v. 31. peculiariter hic Elobim, ut Creationis finitor, & consummator, ac Obsignator introducit: Vidit Elobim, scil. post Elobim Dicentem, Patrem, & post Elobim Facientem, Filium, cuncta, quæ fecerat, & ecce valde bona erant, quod הנה, vel ECCE, comuniter Spiritus Sancti NB. vel character appellatur. Hæc omnia cum aliis Existentiam Spiritus confirmant.

42. Ex Capite secundo Spiritus Sancti comparatam Existentiam demonstrat Creationis Officina, imprimis quoad Microcosmum, & ejus Officium, genuinum Sanctificationis Nominis Divini Cultum. Nam ibi, quoad Creationis anacephaleosin, producit non tantum Elobim Creans, & Creationem consummans, Pater, v. 1. 2. neque tantum Patris λόγος, Benedicens, vel omnis Benedictionis Orator, Promulgator, & Collator, Filius, v. 3. sed in eodem statim subjungitur Elobim tertius Sanctificans, Spiritus Sanctus, qui perpetuus circa divinum, vereque religiosum cultum, est ἐγγυδωκ]ης, sicut tota scriptura, reique natura, cum aliis luculenter edocent. Hic manifestam, satisque certam rursus deprehendimus Spiritus Existentiam.

43. Ex Capite Tertio, comparatam Spiritus Existentiam confirmat Restaurationis Beneficium, quoad Microcosmum restitutum, quando רוח הווי, Spiritus novi, singularis, nunquam exhibitus, nunquam visus, nunquam auditi, vere supernaturalis Diei, nim. Diei Gratia, ratione Patris, Diei Seminis, & Messia, ratione Filii, & Diei Pentecostalis, vel salutaris manifestationis, operationis, applicationis, salvationis & glorificationis, ratione Spiritus Sancti, tanquam Spiritus Gratia, Zach. XII. 10. Spiritus Messia, Esai. XI. 2. LXI. 1. Pentecostalis energia, Act. II. 2. seqq. producit. Sed quis Meditationibus hisce Pentecostalibus augustis chartas nimis angustas extendere sufficienter auderet?

MAXIME REVERENDE atqve PRÆ-
CELLENTISSIME

DN. LICENTIAE,

Fautor & Amice conjunctif-
sime amantissimeq;

Agna & generosa res est hu-
manus animus: nullos sibi poni,
nisi communes & cum Deo ter-
minos patitur, ita cum SENECA
exordior meo. Non glebæ suæ est
adscriptitius, quippe quæ circa se ac ante pedes
sunt minutius & scrupulosius scrutatur, ad inferos
solicite descendit, telluris vestigat viscera, & ad
antipodas usq; evagatur. Non terrent illum flu-
ctus decumani, non salis vastitas ac profunditas,
non immanitas monstrorum marinorum ac tor-
vitas, non vis violenta leonum, non occulta tigri-
dum calliditas, non granditas elephantorum, aut
rhinocerotum rabies, non ferales crocodili insi-
diæ,

);(

diæ,

diæ, nec tandem omni fera truculentior hominum inhumanorum barbaries. Immo originis memor suæ ad Deos usq; evolat,

Sunt etenim pennæ volucres ei,
Quæ celsa conscendant poli:
Quas sibi cum velox mens induit,
Terras perosa despicit,
Aëris immensi superat globum,
Nubesq; post tergum videt.
Quiq; agili motu calet ætheris
Transcendit ignis verticem,
Donec in astriferas surgat domos,
Phœboq; jungat vias.

Ad TE me converto ὦ βέλτε ME JERE, TU mihi dabis exemplum clarum & illustre. TU PIETATI, TU VIRTUTI a teneris unguiculis Te totum consecrasti: TU variarum labyrinthos lingvarum emensus es cate: Tu Philosophiam, omnium virtutum magistram non a limine salutasti, quin secretiora ejus perreptasti adyta.

TE minime movit ἀκροσία & sinisteritas ARISTONIS spurcifica saliva evomentis: μὴ πρὸς ἡμᾶς γὰρ Διαλεκτικὰ, μὴ γὰρ συμβάλλουσιν πρὸς ἐπὶ ἀν' ἑθῶσιν βίῃ, *dialectica nihil nos adtinere, cum emendationi vitæ nihil conferant*, interprete C. Cesnero.
Nec TE tenuit ARCESILAI cum aleatoribus compara-

paratio, aut **CARNEADIS** cum polypo, aut cum
luna **CLITOMACHI**. Quin rectius cum Stoicis
credebas Dialecticum solum esse sapientem, Di-
sputationemq; ex **JAMBlichI** Epist. ad Dexip-
pum & alia ad Sopatrum mente, esse Deorum mu-
nus coelitus demissum. TE jam olim Eleaticis
atq; Academicis studiis innutritum, tanquam lau-
dabilem *Ἀγωνοθέτην* admiratus est Apollo Leu-
coreus; nunc vero eundem campum, eandem
arenam TIBI concedidit **PATRIA SPLENDIDISSIMA**.
Verum Virtus Tua *πολυπόκιλος*, coerceri nescia i-
gnes imitatur motus perennitate semper altiora
petituros. Nunc ad Theosophies TE recipis ca-
stra, nec mereris inter gregarios, sed merito Tuo
transcriberis Veteranis ac deinceps Triariis. Te-
stis est hæc Tua de **SPIRITU S.** dissert: Inaug:
ardua quidem, sed pulcra; quippe *δύσκολα καλὰ!*
Testem peregrinum saltim adducam **MERCU-**
RIVM ad Tatium: *Θεὸν μὲν νοῆσαι (inquit) καλεπὸν;*
Φερίσαι δὲ, αἰδύνατον &c. Nec ideo est quod qvera-
ris Te a Philosophia abreptum, quin magis ad-
motum cum **SYNESIO** ad Presbyteros scribente:
Εἰ γὰρ μὴ ἔρημος ἀπολειφθεῖν Θεῶν, τότε γινώσκει τὴν ἱερω-
σύνην ἢ ἀπόβασιν ἔσαν Φιλοσοφίας, ἀλλ' ἐπανάβασιν. h. e.
interprete Thoma Naogeorgo: *Nam si non a*
DEO deserar, tunc cognoscam sacerdotium non esse
discessum

discessum a Philosophia, sed accessum. Adplati-
do ἐν Φρενῶν μνηλεῖ conatui præclaro ; actio enim
honestæ est laudare dignos iudice SENECA, SYNESIO
vero καλὸν γὰρ καὶ κατορθῶσι συνεύξασθαι. Præterea uti
apud Tragicum est : καλὸν θεῶμα δ' ὅτιν ἐν πράττων
Φίλος. Maeste divina ac παρρησιαστικῇ hac Virtute,
non una TE deinceps manebit palma. Vale, ac
feliciter ad Tuos reverse officiosissime salutabis
Theologum ἀπελοδοκίαιον, Vestrum MAYERUM,
sed & jam olim meum. Scribo e museo meo
X. KL. Maj. ∞ ΠΧ. ΙϞ ϞϞ.

D. GEORGIUS FRAN-
CUS, h. t. Rector Universit:

Aliqvot S. R. I. Elector. ac Principp. Con-
siliar : & Archiat : C. P. Cæs. Acad.
Leopold. Adjunctus & Italix Re-
cuperatorum Collega.

05 A 474

3

ULB Halle
004 209 222

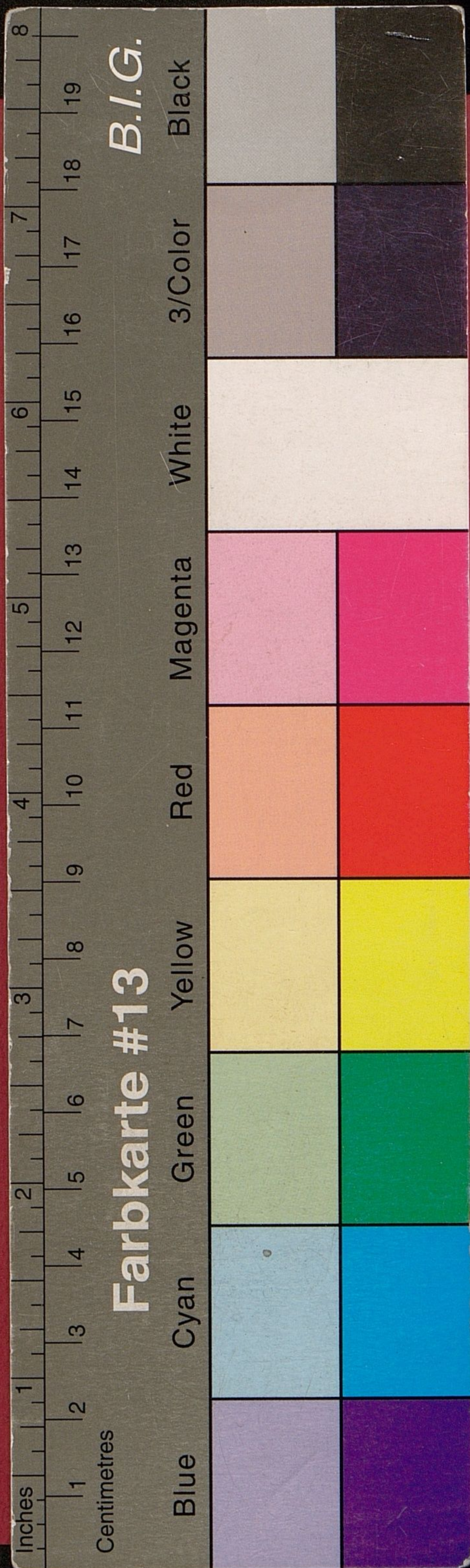

V. 17

Q. 17

IN NOMINE JESU!
PENTECOSTALIS PNEUMATOLOGIA
PARADISIACA,
HOC EST,
MYSTERIA PENTECOSTALIA,
DE
SPIRITU SANCTO,
HOSPITE PENTECOSTALI,
DIVINITUS IN PARADISO
GENES. CAP. I. II. & III.
REVELATA, NOBISQUE TRADITA,
IN ELECTORALI SAXONICA ACADEMIA,
PRÆSIDE
D. JOHANNES Deutschmann /
PROF. PUBL. ET SENIORE,
PRO CONSEQUENDIS SUMMIS
IN THEOLOGIA HONORIBUS,
PLACIDO COMMILITONUM COLLOQVIO
PUBLICABITUR
A
M. GERHARDO MEJERO,
Fac. Phil. Adj. ac in Gymn. patrio Log. ac Met.
Prof. Publico,
D. XXVI. APRILIS, ANNO M DC XCII.
IN AUDITORIO MAJORI,
Horis Ante- & Pomeridianis.

WITTENBERGÆ, Prælo CHRISTIANI SCHRÖDTERI, Acad. Typ.